

УКРАЇНЬСЬКА ПРАВОСЛАВНА
ЦЕРКВА В США
видає
ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ
ПРАВОСЛАВНИХ СЕСТРИЦТВ

ВІРА

FAITH

UKRAINIAN ORTHODOX
CHURCH OF THE USA
published by
UNITED UKRAINIAN
ORTHODOX SISTERHOODS

Рік XXXV, ч. 3 (134) *липень-вересень* 2009 *July-September* Vol. XXXV, #3 (134)

Український музей Нью Джерзі в пам'ять патріарха Мстислава I
Історичний та освітній комплекс УПЦ в США

Ukrainian Museum of New Jersey In Memory of Patriarch Mstyslav I
History and Education Complex of the UOC of USA

An aerial view of the Consistory and Library (with blue roofs) and new Museum building
Вигляд з повітря на Консисторію та бібліотеку (синій дах) та новий будинок музею.

1974 - FAITH

*Охорона традицій УПУ,
поширення інформації про культурні
та історичні досягнення і звичаї
українського народу!*

VIРА - 2009

*Preservation of the traditions
of the Ukrainian Orthodox Church and
witnessing to the cultural and historical
achievements of Ukrainian people!*

**ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ
ПРАВОСЛАВНИХ СЕСТРИЦТВ У США
ІМ. СВ. КНЯГИНИ ОЛЬГИ
УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА У США
UNITED UKRAINIAN ORTHODOX
SISTERHOODS OF THE USA
UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH OF THE USA**

President:

Nadiya Mirchuk

Spiritual Advisor:

His Grace Bishop Daniel
Protopresbyter William Diakiv

EXECUTIVE BOARD

Honorary President:

Valentyna Kuzmycz

Honorary Members:

Johanna Staroschak
Raisa Zelinsky

Vice Presidents:

Olha Antochy
Nadia Brushenko
Sophia Bilinsky
Natalia Posewa

Secretary:

Marianna Zadojany

Treasurer:

Olha Krywolap
221 Edridge Way
Catonsville, MD 21228

Financial Secretary:

Nina Czezuln

Culture & Education:

Luba Shevchenko
Olga Zeleznock

Organization Committee

Christina Taschuk
Ala Trochymchuk

Auditors:

Kateryna Hucul
Valentyna Hohl
Anastasia Hrybowych

ЗМІСТ - CONTENTS

Чи ми є людьми, що потребують навернення - Владика Даниїл	3
As God Wills - Mother Raphaela	4
Моральні обов'язки віруючих - Т. Борозенець	7
Drawing the World into Your Net	8
I Am the Light of the World	9
Бо їх є Царство Небесне - о. Антоній Угольник	10
Обережно: телевізор - архимандрит Рафаїл	12
Музей поповнюється експонатами - Надія Мірчук	13
Що буде в музеї патріарха Мстислава I? - Надія Мірчук	14
Український музей Нью Джерсі в пам'ять патріарха Мстислава I	16
Гетьман Іван Мазепа і Волинь - Володимир Рожко	18
September 11 and Reverence for Life - Jim Forest	23
Having Our Own Way - Fr. George Morelli	26
Молитовно промовляючи: Вічна Пам'ять...	27
Нам пишуть стипендисти ОУПС	29
Нам пишуть	30
Donations-Пожертви	31

Editor-in-Chief

His Grace Bishop Daniel
PO Box 495
South Bound Brook, NJ 08880
E-mail: ViraFaith@aol.com

Редакційна колегія:

Владика Даниїл
Валентина Кузьмич,
Оля Матула

Адміністрація "Віри":

Надія Мірчук
110 East Cedar St.
Livingston, NJ 07039
Tel: (973) 992-6479

Річна передплата: 20 дол. — у США,
25 дол. — для пересилання в Україну

Редакція застерігає за собою право скорочувати статті та виправляти мову. Статті, підписані прізвищем автора, висловлюють його власні погляди, а не погляди Редакції.

+Даниїл

Чи ми є людьми, що потребують навернення?

Коли православні християни чують слово “навернення” то вони звичайно вважають, що мова йде про людей, які знайшли Православну Церкву після років перебування поза нею, серед неправославного суспільства. Проте, як православних християн, нас усіх покликано до навернення, а саме до позитивної зміни нас самих, і зросту в Ісусі Христі.

Досить часто ми знаходимо себе, або іншими словами нам приходится жити в суспільстві в якому панує “культ смерті”; і з цим тяжко не погоджуватися, коли подумано про молодь, яка готова завдати болю один одному, а то і вбити своїх же однолітків.

Чи нам треба мінятися? Чи ми є людьми, що потребують навернення?

Безперечно, що так. Навернення не приходить легко, і часто приносить біль. Шлях з Ісусом — це шлях до Хреста. Дійсна радість християнства і істина християнського життя, істина того, що Христос Воскрес лежить по той бік Голгофи. Якщо ми бажаємо, щоб американське життя і наша Церква відновилися, ми мусимо знайти в собі відвагу змінитись, іти всі разом з Ісусом Христом не лише тоді, коли це вигідно і радісно, але, що важливіше тоді, коли це не вигідно і боляче. Таким шляхом навернення мусять іти православні християни Америки.

Коментуючи майже десятирічну трагічну подію в Колорадо, де загинули десятки студентів школи від рук своїх однокласників, один із провідних теологів Західного суспільства підкреслив: *“Ми часом, говорячи про наше суспільство стверджуємо, що воно мусить змінитися. Але суспільство може змінитись лише тоді, коли наші родини зміняться. А наші родини зміняться тоді коли ми, як особистості, в наших серцях зазнаємо навернення до ненасильства, до любові”.*

Ці слова особливо вагомі для українського православного суспільства. Дуже часто кожен з нас оминає своє особисте навернення, щоб іти шляхом разом з Ісусом Христом. Ми хочемо, щоб наші установи та організації швиденько направили якусь ситуацію. Ми очікуємо, щоб владика якимись “чарами” загоїли рани, що вже віддавна розділяють наше суспільство, ніби це можна зробити за одну мить. Ми очікуємо, що відділ праці з молоддю Консистої раптом поверне до церков декілька поколінь втраченої молоді. В багатьох випадках ми просимо наших настоятелів бути до певної міри батьками наших дітей. Ми чекаємо, що Об’єднання Українських Православних Сестрицтв, Українська Православна Ліга і церковні табори прищеплять нашій молоді християнські чесноти, ніби-то це можна зробити під час річної конвенції чи на таборі. Таке відношення батьків якраз і псує Церкву, і підливає олії на вогонь культу смерті, що ми його сьогодні спостерігаємо в нашому оточенні.

В дійсності ж ані культуру теперішнього суспільства, ані нашу Церкву неможливо відновити без того, щоб ми самі перше не пройшли шляхом навернення. Відповідальність за збудування культу життя і оживлення православних громад несемо ми самі. Якщо нам ця справа дорога, ми мусимо читати Біблію і вчення Отців Церкви, навіть якщо ми того раніше не робили. Якщо ми хочемо мати здорові парафії, нам треба відкласти всяку парафіяльну політику, нам треба молитись та брати більшу участь у літургійному житті Церкви. Якщо ми бажаємо доброго проводу, то нам треба поважати і шанувати священство, а не трактувати їх з родинами так, ніби-то вони незадовільні наймити. Якщо ми хочемо зміни, нам треба ставити приклад, часто приймати Святі Таїнства, а Святу Сповідь трактувати, як спосіб до зросту в Ісусі Христі.

Не досить говорити про суспільство чи наші громади. Треба говорити про нас самих! Відповідаючи на заклик до дійсного православного християнського навернення, нам перш за все треба подумати про наше власне життя, виправити наші власні моральні недомагання. Майбутнє Православної громади зовсім не запевнене. Нам справді треба говорити про себе самих, бо інакше ми можемо втратити все, чим Господь поблагословив нас. Без сумніву, культ смерті продовжуватиме існувати. Але водночас, якщо ми відгукнемось на заклик до навернення й зросту в Ісусі Христі, ми наповнимось надією, а надія найкраща зброя проти культу, який так мало має пошани до дару життя.

As God Wills...

by Mother Raphaela

It is possible to be a member of the Orthodox Church, graduate from a seminary, perhaps even be a member of the clergy or other full-time Church professional, and not believe in God or in His providence. I would like to tackle this reality.

I suggest that there is a God; that He is everything He is cracked up to be by all the theology that is taught in our seminaries and preached in our churches; that whether or not we see Him working in history in the same way that the Biblical writers have seen Him work, He is the living, active and personal Source of all that has being. And that being includes us at this very moment as we sit and read, listen or dream or have a cell phone pressed to our ear.

If this is true, then it follows that a vital relationship with Him is probably a good idea.

I know that there are all sorts of approaches to liturgy, to worship and to prayer. What I have learned, sadly, over the years however, is that many people use liturgy, prayers, prayer books, prayer ropes, all sorts of paraphernalia that have come to be associated with various forms of religious expression, for many reasons other than forming a relationship with the God and Father of our Lord Jesus Christ. I have learned that I can take nothing for granted in this department.

Now I add a side note, quoting a conversation I have had with priests multiple times over during the thirty-plus years that I have been an Orthodox nun.

"Mother, why are the American monasteries, why is your monastery, so small?"

"Father, who in your parish is being prepared for this life?"

It is not that I want the Church to hire someone to design posters advertising monastic vocations to place on parish bulletin boards, though I wouldn't object to adding a line or two to one of the litanies praying not only for our "brotherhood in Christ" but for male and female monastic communities around the world.

But I suggest rather that healthy monastic life is a result of the "bene esse" – the well-being – of the Church. When monastic life is flourishing, it is because the Church is healthy. Small and beleaguered monasteries; monastics struggling with the wrong things, are a sign

that something is wrong with our Church environment as surely as frogs showing bizarre mutations, strange diseases and simple disappearance from our landscape show that the world's environment is poisoned.

There have been and are cultures where as young people seek to discern God's will for their lives, monasticism is considered one healthy choice among others. But we have a culture, even a "Church" culture, where the phrase "as God wills" signifies a negative, fatalistic approach to life, and who in their right mind would try to find that for any future?

I have learned to use this phrase from my Arab Palestinian friends, most of whom are Christian. Nevertheless, influenced by the Moslem culture around them, some seem unaware of St. Paul's words: "Work out your own salvation, knowing that God is working within you."

Two persons are operative here: God Who is creating reality, allowing universes, galaxies, solar systems, black holes, and our planet to exist, allowing us our brief time on this strange planet Earth – and I whom God is allowing to be writing these words – and allowing you to be reading them at this present moment: allowing us simply to be. In the place beyond space and the time beyond time where God exists, you and I each have an eternity to stand face to face with Him and in a personal relationship, grow eternally with Him into our personal reality.

It has been the teaching of our Church down the millennia that how we use this small portion of created time and space we call our life matters incredibly. Perhaps if we are angels, principalities,

powers, it is different, for already they traverse the created universe in ways that we cannot imagine. We are human beings, and precisely because we are human beings, we are made in the image and likeness of God in the way no other creatures have been.

For this reason — that you and I have been created as human beings — we are persons. And if in some way each of us identifies with the definition of an Orthodox Christian person, we cannot see our God simply as the New Age “Force” behind creation, but as the three Persons in Whose Image we are formed. Moreover, since Jesus walked this earth, we see the second Person of the Trinity as a very human Person, both God and Man.

One of St. John’s Epistles tells us that if we are Christians, we will walk as He walked. Many of us Orthodox Christians cringe at the idea of wearing bracelets with the letters: WWJD (“What Would Jesus Do”) now being worn by many Protestants. But why do we cringe at this? A very Orthodox writer of Scripture said, “Walk as He walked.” Yet perhaps there is something to cringe at: Whether we like it or not, we are in the hands of the Living God and that is a fearful thing. However much we need to get to know God through the Man Jesus Christ, Jesus is not our pal. He is our true Friend, and that is a very different matter.

As Orthodox Christians, we are to learn to find our heart, the center of our being, if you will, our nous. We are to explore our relationship with our God more seriously than we could or might explore any other relationship in our lives, whether that be as lover, friend or co-worker. We do not dismiss the inclusion by the old rabbis of The Song of Songs in the Bible. Each of us sees God as our Lover or Spouse — otherwise our relationships with any other lover or spouse will be idolatry.

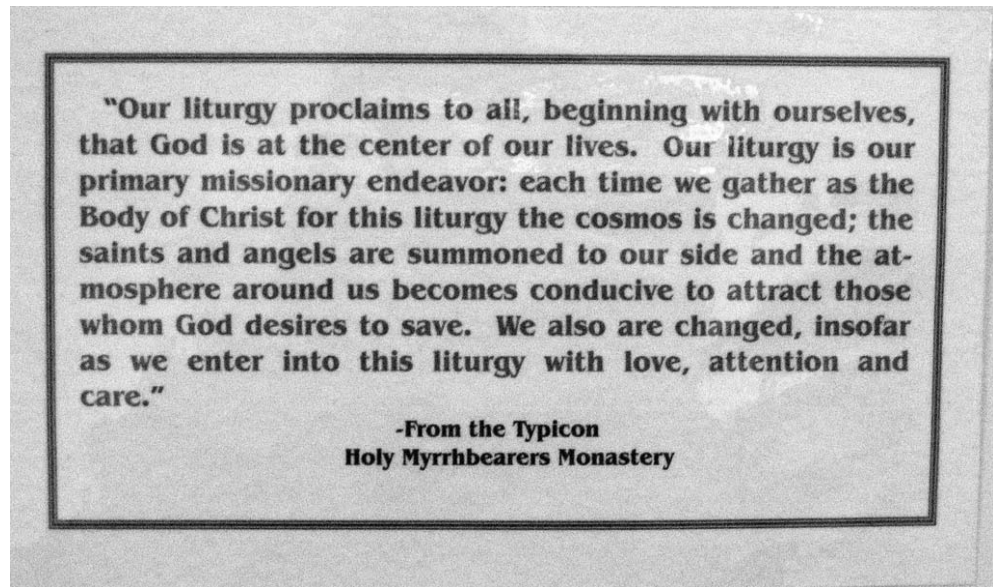
What does this mean? It does not mean neglecting our spouse, our sisters and brothers, our children, our friends and co-workers or the rest of our lives so that we may think about God or say prayers all the time. It certainly does not mean having a warm fuzzy feeling or even a theological understanding that God is here all the time. None of these are at the basis of prayer without ceasing, a healthy monastic vocation, nor the vocation of any Christian, lay or clergy, all called to be the holy priesthood of our God in this world.

We all know that lovers seek physical closeness and awareness, “quality time” in appropriate places, private exploration and discovery.

But we also know that something is wrong with a relationship if one cannot let one’s lover out of one’s sight. I am rather to allow those times and places of physical closeness and awareness to change me.

Those of you who are happily married know that your relationship gives you the support you need to go out into the world each day and do your very best at whatever you are doing. You cannot be thinking about your spouse every moment. You must be putting your thoughts and efforts into your studies, your job, your children, your clients, or whatever else. Your relationship stabilizes you — it does not define you. Rather you and your spouse support one another in growing into whomever and whatever God in His infinite wisdom calls you to be. Our relationship with God alone defines us. If we are Orthodox Christians, we acknowledge our God as the most important Person in our lives.

This is where I think many Orthodox Christians are functionally atheists, or at best New-Agers. Do we treat God with a rudeness that allows us to wake up, hear the radio music, smell the coffee and check our e-mails before, if we happen to be in a pious mood, we nod in His direction? Far too often we act as if God is not

there, or is not there as a Person, the One Who is everywhere and fills all things. When we can go whole days not speaking to Him, to someone we know is in the same house with us, we know that relationship is in trouble.

We are called to be changed by God’s reality. We are called to use liturgy and personal prayer in all their forms as lovers do with their beloved, to deepen and form a relationship that allows us to be our true selves even, or especially, when we are not in the felt, physical presence of the beloved.

This is as God wills. This is who we are when we face the terrifying reality of God who says to us: “I have called you friends.” To be a friend is to have infinite responsibility placed on

one's shoulders. To be a friend is to become a co-worker, treating each person — including oneself — with the infinite respect one gives the children of valued friends and co-workers.

To be a friend is to acknowledge our Friend, our co-worker, even when we may feel He has abandoned us, as Jesus was abandoned on the Cross. This should not surprise us. "If anyone would be my disciple, let him take up his cross and follow me." Mother Teresa of Calcutta walked where many friends of Christ have walked, allowing her life to be formed by the reality she had experienced as a young lover of God, even when it seemed He had abandoned her.

We are made in the image and likeness of a God Who is the great story-teller. How we each will live out our lives, our existence as created beings, will depend upon the stories we tell ourselves and others. If we think we are not telling stories, we tell a story about ourselves.

There are the basic negative stories we tell ourselves: "I can't do it." "I don't feel well." "I'm sick." "It's too hard for me." "It's their fault." "I can't help it." If we tell ourselves these little stories over and over, day after day, they will indeed become our story. And there are other stories: "I can do anything I want to do." "I can have anything I want." "I can use anyone I want to use."

All these stories have one thing in common: they are based in our human reality apart from God. To begin to live as God wills, we must place ourselves within God's reality. We must repeat to ourselves until we literally get by heart the Gospel story, the story of good news for the poor, healing for the sick, eyes for the blind, life for the lifeless, hope for the hopeless and we must place ourselves within that story. We must play out daily the actions and words before us, again and again bringing ourselves and those around us back before the possibility of God, whose will is true, alive and active. Placing ourselves within His will does not limit us; rather by opening the door to humility, it allows us to accept our true God-given limitations and thus to grow into our honest God-given potential.

Much of our responsibility as adults, as parents or teachers, parish priests, healers and care-givers, office-workers and professionals, builders, artists, lies in our God-given ability to tell and interpret the story of those around us.

If one day follows another with boring regularity and increasing vulnerability to economic downturns, do we understand how each day He sustains us? Gives us our daily bread? Do we

accept His blessing for the poor in spirit and, with St. Paul, learn to rejoice in the story of our poverty as well as we did in our wealth?

Has our parish church burned down? How we interpret that disaster to our people, to our bishop, will create the future, or the demise, of our congregation. Has a friend won the lottery? Can we help him or her stay grounded with a story that has a future with family and friends? Has a family been visited with a disastrous death or long-term illness? How do we help that family with their story? Will we feed them platitudes? Will we know rather when to stand back and support them as they live their own story through such times.

I share here what I find personally useful so that I can live in the present moment, remembering the past and

looking towards the future.

Our own predisposition colors how we view past, present or future. When I find myself looking at people and past or present situations, seeing everyone and everything in a cold clear light, my voice laying bare the evil, the limitations, the sin, the ugliness, the falsity, the wrongness around me with mocking accuracy, then I am seeing with demonic eyes and telling the story that the devil has told since before the beginning of the world — a devastating vision of condemnation. (Then of course there is another variation: to see myself and my present friends with great love and deep understanding. Here we are the wave of the future and I see that all the past individuals and institutions who created the mess we are in were poor helpless idiots whose ideas and designs must be overturned and thwarted if we are to get God's will done on earth.)

The Book of Job is our guide here. It is the devil's role to be the accuser of our brethren. Every one of us, whatever our position in or relationship to the Church, needs to be very careful not to be the ones who do his work for him. We are called to see Christ within one another; we are called to create Paradise for ourselves and others even when we find ourselves in the midst of the worst hell of a concentration camp, a gulag, a parish, our family, work, school, any situation.

As our stories are true, we will come to see that they come together as His story. May we want, may we love both the story of our own lives and of His reality. May we find ourselves and one another, every one of us, rejoicing as it is written, seated together in eternity as the spouse, the Bride of Christ, at the Marriage Supper of the Lamb.

This is indeed as God wills.

МОРАЛЬНІ ОBOB'ЯЗКИ ВІРУЮЧИХ

Тарас Борозенець

Моральні обов'язки віруючих, що виникають із православного вчення про Церкву.

Господь наш Ісус Христос заснував свою Церкву для того, щоб вона відроджувала, зцілювала і виховувала людей до життя вічного. Це вона і робить протягом уже двох тисяч років. Тому цілком зрозуміло, що наше ставлення до Церкви має бути подібно ставленню дітей до матері, хворого - до лікаря, учня - до вихователя. Але за своєю силою це ставлення має перевищувати всі аналогії, бо від Церкви людина одержує неперівнянно більше того, що одержує від будь-чого іншого. Треба любити Церкву Христову як свою матір духовну й коритися їй у всьому. Наша любовна слухняність Церкві проявляється у прийнятті її спасительного вчення у всій його незамутненій чистоті й повноті. Наш синівський борг розуміти це вчення так, як його розуміє Церква, яку споконвічно наставляв і завжди наставляє Дух Святий, сама всесвята Істина.

Послух Церкві також проявляється в побожному використанні спасительних Таїнств і всіх інших священнодійств для отримання благодаті Духа Святого. Він виражається у беззаперечному послуху всім повчанням Церкви про благочестиве життя й святе виконання всіх церковних заповідей. Заснувавши в Церкві ієрархію, Христос тим самим установив розходження між пастирями і тими, кого пасуть і вказав кожному певне місце й служіння. Тому обов'язок усіх членів Церкви бути саме тим, до чого хто покликаний, і твердо пам'ятати, що ми "за даною нам благодаттю, маємо різні дарування" (Рим.12,6), і що "кожному з нас дана благодать у міру дару Христового" (Єф.4,7). Оскільки Церква Христова за своєю природою єдина й нероздільна, ті, з кого вона складається повинні турбуватися про те, щоб бути "єдиним тілом, єдиним духом" (Єф.4,3-4). Ця єдність може бути досягнута лише тими, хто має любов, хто з повною самопожертвою віддає себе іншим. Церква Христова - Свята. Істина ця має бути спонуванням до того, щоб оберігати себе від усякої гріховної скверни й "затверджувати серця наші непорочними у святині" (1Сол. 3,13). Святість же є плід божественної благодаті, що "здобувається" людиною за допомогою добрих справ, посту, молитви.

Щире каяття є даром Божим, а не плодом людських зусиль. Щире каяття - це усвідомлення своєї гріховності і, як наслідок, реальної можливості бути в пеклі. І коли людина бачить, що Господь не

залишає її у цьому стані, а навпаки, дарує всього Себе їй, тоді вона сповнюється почуттям вдячного розчулення від милості Божої. Безперестанне бачення своїх гріхів або постійне їх усвідомлення разом з почуттям вдячного розчулення народжують переживання сумної радості або радісного суму, що взаємно підсилюють один одного. Володіючи таким пренайвищим Благом, людина сповнена, з одного боку, великою вдячністю, а з іншого, - страхом Божим втратити це Благо. У своїй єдності ці два переживання породжують благоговіння перед Богом. Після цього приходиться прагнення віддячити Богові. Це прагнення виражається у вірній і неухильній відданості Йому, у повнім збереженні того, що Він нам дав шляхом виконання всіх Його заповідей. Адже дати Йому щось від себе ми не можемо, тому що Господу і так

все належить. Залишається тільки незрадливо зберігати те, що Він по своїй милості нам дав, підкоряючи заради цього всю свою волю Його волі. А воля людини - це єдина реальність, над якою Бог не має влади, бо Він Сам так установив. Зрозуміло, все це неможливо без боротьби з тим, що заважає бути з Богом і у Бозі, що відриває й віддаляє від Нього, - зі своїми гріховними пристрастями. Все це неминуче передбачає посилено важку боротьбу з ворогом роду людського. А це вже аскетичний подвиг.

Християнська аскетика - це робота над своїм духовним удосконаленням. Вона ґрунтується на розумінні людиною своєї духовної убогості і, як наслідок, неможливості зробити що-небудь блага без Божої допомоги. Це означає, що аскетичний подвиг здійснюється винятково силою Христовою, людина ж лише смиренно покладає свою неміч перед Його ногами, благаючи Його всемилостиво допомогти їй зцілитися від гріховної прокази. Чим більше людина трудиться над очищенням себе від пристрастей, тим більше перед нею відкривається її занепадний стан, і людина бачить себе найпершою з усіх грішників. І попри все, людина не продовжує прагнути хоч якимось відповідати тому дару, що вона одержує в Таїнствах Церкви. Чим більше людина живе в Церкві, чим більше вона падає і знову встає, тим більше вона розуміє, що просто не має права, не може ображати своїми гріхами всеблагого Бога. Отже, аскетичний спосіб життя людини в Церкві твориться й спонукається почуттям боргу й обов'язку перед Богом. І цей борг перед Богом у християнському житті змінюється в борг стосовно себе і ближніх. Людина має жити по-християнськи, тому що нестерпно жити інакше, тоді, коли Сам Христос

(Закінчення на ст. 28)

What's Up?

Drawing the World into Your Net

by Dr. Christofidis

It seems to be very important for young people today to draw the attention of others onto their web pages, blogs, and "personal" Internet space. But do we as Christians recognize the call to draw others into the Christian faith?

Are teens really thinking about this calling? Are you prepared for this responsibility as a young Christian?

I continue to see pairs of young Mormon men walk house to house as they fulfill their mission for their church. Jehovah Witnesses still come to my house at least twice a year (not yet enlightened to Orthodoxy, much to my dismay!).

What do our young people need in order to become so interested in promoting their faith? What truly do teens need?

In working with so many troubled teenagers over the last 15 years, I confidently say that overall and most importantly, teens are looking for attention guidance, and approval. Most definitely, they seek these things from their parents and peers.

However, in seeking it, they often try to draw it through negative and harmful behaviors.

A dangerous explosion of teens spending too much time on the Internet, watching TV, and gaming is leaving some lagging behind in basic social skills and creativity.

Often unsupervised, much time is taken viewing violent, provocative

images without being able to understand what lasting effect it can have on one's development.

Early exposure to material that is unfit for even adults can lead to an increase in anxiety symptoms for teens.

Thus there can be an interruption in the normal developmental processes, as teens must then deal with the added emotional consequences of their behavior.

At present, studies show that teens are more self-centered than is normal for their developmental age.

It is typical for teenagers to be more self-absorbed and begin to exercise their maturing brain as they explore their world and how it may satisfy their curiosity.

With most teens spending the majority of their waking hours away from the influences of their parents and the Church, many certainly are not being prepared to be fishers of men and women for Christ.

We are called to draw people into Christ's holy net as understood in the Troparion for the Holy Feast of Pentecost: "Blessed are You, Christ our God, Who has revealed the fishermen as most wise, having sent upon them the Holy Spirit, and through them You have fished the universe Lover of Humanity, glory to You."

With Pentecost, we are reminded about our Church's beginnings as the Holy Spirit came down upon the Apostles to guide them in their mission to preach the Good News. The Church continues this mission and prepares her members to be "fishers" of men and women in today's world.

However, what we are seeing instead is a generation of teens being drawn into the "worldly" net of hedonism (pursuit or devotion to pleasure).

Just look at the changes in your own parish. It is more likely that the teens in your church participate in public school-based extra curricular activities before church-based programs.

Let's consider the numbers of teens and young adults participating in church services and even programs.

What I hear from my seminary schoolmates who are now parish priests is not very encouraging.

The numbers of active young participants are very low compared to the actual number of families that are registered stewards of their parishes.

Ask your own priest how many more young people are registered in the office than are actually attending the services and programs!

Remember, though, that the Church is not focused on generating numbers, but on generating the faithful. The Church is looking for each of us to be no different than the

What's Up?

(continued from the previous page)

Apostles.

Isn't it ironic that during the time of Holy Pentecost, the disciples of Christ were seen as acting out? They were in defiance of the Jewish leaders in order to draw people's attention.

Today our culture has put us in a similar position. Instead of the threat of imprisonment and death as Peter and Paul faced, all of us face the challenge of a different martyrdom for Christ, a psychological martyrdom.

Instead of suffering a physical death for witnessing faith in Christ, we face a different sort of death: The rejection of our own culture, colleagues, peers, friends and even family.

This easily happens when we stand up for the morals and values espoused by our Orthodox Christian faith.

Here are simple examples to think about: Do you hesitate to do your cross and pray at the lunch table when you are eating with non-Orthodox friends? Do you witness Christ to people around you, whether or not you use words?

When will we stop feeling intimidated by our "modern" culture? When will we defend what we believe is the true faith and true life in Christ?

How many of us really are prepared and willing to proclaim our love and faith in Jesus Christ to our neighbor?

I pray Christ gives us all what we need - the strength and wisdom to be fishers of men and women - true missionaries in our own neighborhoods.

(Dr. Christofidis is a graduate of Hellenic College and holds a Ph.D. in Counseling Psychology. He founded the Orthodox Christian Counseling Institute in Chicago in 2004, where he sees families, couples, teens and individuals for outpatient psychotherapy. In addition, he has led Family Synaxis weekend retreat workshops in the Metropolis of Chicago where he and his family attend St. Demetrios Church.)

I Am the Light of the World

In the days gone by, people thought a lot more about light than we do. We flip the switch and the light fills the room. Back then the light marked the end and start of days. When the sun went down the day ended; when it rose a new day began.

Light allowed the normal routines of life to continue. Darkness prevented it. Darkness needed to be confronted and overcome to keep life going, so man invented all sorts of contrivances to bring light to the dark places.

Oil lamps were the first. They were small bowls filled with oil and a wick. They were used in the early Orthodox churches for worship in the evening. As the churches grew bigger, the people created larger bowls of oil with bigger wicks to throw off even more light.

For the early Church Fathers, light always meant more than the physical illumination of a space. That's why the use of light in the Church has a liturgical dimension. Take the Paschal Candle for example. We raise it high to proclaim that Christ, the Light of the World, has resurrected. Then the entire church is illuminated from the light of the Paschal Candle showing that the True Light that illuminates the Church must be Christ.

Or consider that our first action on entering the church is to light a candle. This, too, reminds us that Christ is the Light of the World.

Other examples include the vigil lamps that burn in front of the icons. This practice reaches back into the Old Testament where it was customary to use lamps fueled by olive oil in the sanctuary.

In the Book of Leviticus we read: The Lord said to Moses, 'Command the people of Israel to bring you pure oil from beaten olives to the lamp, that a light may be kept burning continually. Outside the veil of the testimony in the tent of meeting, Aaron shall keep it in order from evening till morning before the Lord continually; it shall be a statute forever throughout your generations. He shall keep the lamps before the Lord continually' (24:1).

The burning of oil lamp found on the altar is a sign of God's continued presence in the Church. Here we find a deeper lesson. As the oil is consumed, light is created. Is that not a perfect symbol for Jesus Christ? In order for Christ to give light to the world, He had to sacrifice Himself.

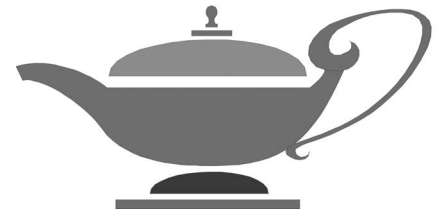
My beloved in Christ, when we light that candle in the darkened narthex, a little bit of light comes to life. As we say our prayers we remind ourselves that the Light of Jesus Christ must overcome the darkness of life. Man cannot live in darkness. We cannot live without Jesus Christ.

As we see the vigil lamps burning on the altar or before icons, we must remind ourselves of the sacrifice of Christ. Light is around us. Never overlook the power of light.

Light is not simply something that allows us to read a book. It is a substance without which we cannot live and therefore, the perfect symbol of the God without Whom we cannot live.

By D.G.

4. 3 (135), 2009

БО ЇХ Є ЦАРСТВО НЕБЕСНЕ...

При теперішньому стані моралі, що проявляється як у ЗМІ, так і в Конгресі США, наша відданість Богові і один одному сприймається з одного боку, як твердий принцип, а з другого — як сентиментальна слабохарактерність. Ми проголошуємо “право на життя” так, як би це була думка, котра міцнішає, чим голосніше її висловлюється. І ми вважаємо, що “цінність життя” полягає в ніжному дотику голівки немовлятка до нашої щоки, в ніжній усмішці старенької матері.

Такі “переконання” такі ж чисельні, як написи на болотниках автомашин, що їх проголошують. А сентимент розвивається, як запах бузку на вітрі. Наша справжня відданість життю полягає не в чому іншому, як у відданості. Вона проявляється у тяжкому, втомлюючому безладді щоденної опіки, у безконечному турбуванні про те, що робити з нашими улюбленими, коли вони не в стані будуть самі себе доглядати. Ситуація не приваблююча і зовсім не проста.

Саме тому, що вона (ця ситуація) така вимагаюча, вона може стати контроверсійною.

Правду кажучи, перші часи існування Церкви були також позначені непевністю. Сам сан диякона постав, як наслідок суперечки: “Тими же днями, як учнів намножилось, зачали нарікати на юдеїв огречені, що в щоденному служінні їхні вдовиці занедбані” (Дії 6:1). Степана (пізніше святого першомученика Степана) і шістьох “мужів доброї слави” обрано, щоб вони були доглядали і піклувалися потребуючими.

Догляд не лише безликих потребуючих, але і близьких нашому серцю людей може ще й тепер спричиняти напруження, втому і біль серця. І так, багато з нас стоїть перед пристарілими батьками, неповносправними дітьми, або улюбленими родичами, що залишилися самотніми. Ні одна парафія не без таких проблем. Ніхто із нас цього не уникне. Подумайте глибше, що вас турбує в ночі: що станеться з вашими улюбленими? Хто знайдеться, щоб перебрати на себе це завдання? Якщо “цінність життя” для нас не є пустим гаслом, якщо наша любов має більше значення, ніж “теплий дотик”, тоді нас очікує справжнє випробування.

Одного теплого, літнього дня чотирнадцять років тому, я стояв зі своєю тіткою на летовищі в Гюстоні, шт. Техас. В одній руці вона тримала свою новеньку зелену валізу, а другою трималася моєї руки, як мала дитина. Бо насправді, бачите, вона є дитиною. Причини її неповносправності (її називали “повільна”, “завідстала”), лежать у далекій історії моєї родини. Ця тітка, сестра моєї матері, в дитинстві занедужала запаленням мозку. Під час сильної інфекції вуха, а це було у часи ще перед винайденням пеніциліну, інфекція перейшла через тоненьку мембрану із середнього вуха на мозок. Врешті причина того, що сталося не така вже й важлива. Але ми всі жили з наслідками цього. Тепер я поїхав у Техас, щоб “перебрати” її від мого дядька, що досі нею піклувався, але тепер сам хворів своєю останньою недугою.

У літаку вона, вмовившись на неширокому сидінні туристичної кляси, тулилась до мене. Я защепив її рятувальний пояс, і літак піднявся в напрямі Пеннсильванії. Це була її перша подорож літаком, але хоч звичайно її обличчя було серйозне, а навіть суворе, коли літак почав підійматися, вона усміхалась. Я теж усміхнувся до неї, але в дійсності я журився за неї, за себе самого та за моїх дружину і дітей, що тепер будуть змушені звикати до нового члена родини.

Моя тітка, як я її пригадував з мого дитинства, завжди була зайнята буденними турботами так, як Марта у Святому Письмі: вона прасувала білизну, мила посуд та

робила всілякі щоденні завдання на фермі своїх батьків у штаті Мічіген. Я не раз плентався за нею, коли вона увечері заганяла худобу додому. Тоді кроки її були певні, бо вона мала завдання, мала ціль. Вона кликала кожну корову по імені: “Маша, Зося, Біленька”, гладила їх за вухом, і дозволяла їм лизати свою руку, коли насипала їм зерно. Вона більше журилася “приреченням” домашніх тварин, аніж ми всі. Я, наприклад, вже тоді, виробляв байдужість, яку виявляли дорослі, до долі молочних корів. Так, що навіть тоді вона була більше невинна, ніж я.

У наших відносинах, себто моїх із нею, віддзеркалюється доля багатьох із нас. Колись — я був дитиною, а вона, хоч “відсталою”, але

Через ближніх -
наше
спасіння

безперечно дорослою людиною. Тепер це було навпаки – я був відповідальним за неї.

Говорячи про моїх батьків, то, правду сказати, шлях їх зростаючої залежності був легший. Моє відношення до моїх пристарілих батьків було таке саме, як моє відношення до наших дітей-підлітків: я шанував їхнє бажання керувати своїм життям, а разом з тим, я дбав про їх добробут і безпеку. Але що торкається моєї тітки, тут не можна було мати ніяких ілюзій про незалежність. Відколи вона взяла мене за руку тоді, в Гюстоні, вона належала мені.

Ми з дружиною обоє працювали поза хатою. Перебравши всі можливості, які мають ті, що доглядають своїх пристарілих родичів, ми, з допомогою, знайшли для тітки добру установу, яка, з волі Провидіння, знаходилася через дорогу від нашої хати. Роками, аж доки вона не ослабла так, що могла рухатися лише з великими труднощами, вона ходила з нами до церкви, вечеряла з нами, розділяла наше життя. Вона стала знов частиною мого щоденного життя, але я мушу признатися, що, як і багато з моїх парафіян, часами я чувся "обтяженим". Вона потребувала постійного нагляду. Коли її клали в лікарню, вона потребувала особливої уваги. На відміну від дітей, вона вже ніколи від нас не від'їхала.

У опіці над довіреними нам людьми є певна духовність. Опікуни теж потребують душевної опіки. Як і в часи св. Степана, Церква мусить бути чутливою до цієї потреби.

Наш американський спосіб життя зосереджується на відповідальності за себе самого. Наші розмови про державні оподаткування, про нашіощадності, про суспільне забезпечення, все це зводиться до обов'язку кожного з нас, піклуватися самим собою. Ми забуваємо про дуже наглядну проблему, ту саму, що турбувала Церкву від найдавніших часів. Поміж нами є багато, на жаль дуже багато таких, що не мають можливості дбати про себе. Між ними неповносправні, легіони занедбаних дітей, і, нарешті, пристарілі, що не мають ані засобів, ані здібностей "планувати" своє майбутнє.

Церква вибрала св. Степана і його дияконів-побратимів, як опікунів. Степан був "сповнений вірою і Святим Духом", і він мусів таким бути. Опікунство накидає нам роль, що ми її ніколи не уявляли: ми стаємо матерями свої власних матерів, батьками своїх власних батьків. Їм цього потрібно, але їм це не подобається. Наше терпіння перевертається догори дном. Ми вміємо керувати дітьми - до цього ми були приготовані. Але тепер ми мусимо рішуче керувати, а водночас надавати ауру авторитету і пошани тим, кого ми обслуговуємо. Найбільш небезпечним, найбільш шкідливим для нас є жаліти себе самого. Цього слід уникати. Так, як ніякого пророка не признає його власна країна, так само і той, хто опікується немічним часом відчуває, що його не признає та людина, якою він опікується. Рідня здебільшого

хвалить нас, але не помагає нам. І ми можемо впасти у глибоку яму саможалкування. В цій ямі темно і невтішно, і з неї тяжко вибратись.

Суть нашої відданості Христові полягає в тому, щоб віддатися Йому. Але зробивши цей дар, ми все-таки часто стараємось відібрати його назад. Це – боротьба. І ми повинні завжди дивитися Йому ввічі, дивитися ввічі Його Святій Матері. Він рятує нас від саможалкування, від почуття, що нас "переочують". А Матір Божа, Яку ми, православні, віками шанували, є взірцем опіки і піклування. Святе Письмо мало присвячує Їй уваги, - воно зосереджене на спасаючій силі Її Сина. Але Церква Її ніколи не забуває, а в наших серцях ми Її оспівуємо і вихваляємо.

Як опікуни, ми розділяємо Христове служіння. Одним із найтяжчих моментів старості є страх перед таким станом "невидимості". Нас нічого так не лякає, як почуття, що ми вже зайві. Коли ми опікуємось кимось, ми робимо те, що Христос робив: коли апостоли відганяли дітей від нього. "Пустіть дітей"-сказав він – "і не бороніть їм приходити до Мене. Бо таких є Царство Небесне" (Матв.19:14). В давнину діти не були такими сентиментальними напів-ангельськими істотами, якими вони стали у дев'ятнадцятому столітті. Вони ще не були суспільним насліддям, а просто докучливими істотами. У згаданому стиху Христос підносить усіх, хто "не є потрібним". Коли ми беремось доглядати немічних, ми цим запевняємо їх, що вони є цінні, що вони мають гідність. І, роблячи це, ми самі набираємо важливості і власної гідності.

Моя тітка знаходиться зараз у притулку для вмираючих. Вона буквально тане, зникає. Ми стараємось її підготовувати поживними стравами, в надії, що виграємо в перегонах з недугою, що її з'їдає. Щовечера я годую її ложечкою і ми голосно (вона вже зовсім погано чує) говоримо про наше спільне життя. Вона турбується Папою (це ще перед упокоєнням Івана Павла II-го), "бо ж він не має родини. Хто ж його поховає?" Вона розстроєна телевізійними станціями CNN і FOX, бо "вони забагато говорять, і хто ж їх може зрозуміти?!". Коли я пригадав дитячу пісеньку "Пади, пади дощику, зварю тобі борщику", вона задумливо продовжила "...і поставлю у садочку, на зеленому дубочку".

Моя тітка не є ані поглядом, ані сентиментом. Вона, будучи живою істотою, мала своє земне життя, і з Божою поміччю моя родина і я допомогли їй це життя дожити. Мої дідусь і бабуся - іммігранти до США, давним давно ночей не досипали журячись, що станеться з їх дочкою коли їх не стане. Знаю, що Бог заспокоїв їх.

Опікуватися кимсь – це дуже складний процес, емоційно вичерпуючий, а часто і фізично неприємний. Але він збагачує світ, зближує нас один з одним.

Подбайте, щоб у ваших парафіях не лише священик відвідував немічних, прив'язаних до хати чи до ліжка. Завданням всіх нас є запевняти, щоб такі люди не стали "невидимими". І завданням всіх нас є також підтримувати і опікунів. Вони теж заслуговують на нашу опіку, бо ж одного дня і ми будемо стояти перед такою самою проблемою: "Бо таких є Царство небесне".

ОБЕРЕЖНО: ТЕЛЕВІЗОР

Пустеля Сахара була колись найбагатшим і квітучим краєм на Землі. Русла висохлих рік, настінні малюнки в печерах, величезні руїни, витвори стародавніх ковалів засвідчують, що колись тут вирувало життя, замість пустелі була велика оаза. Там, де розкинулись мертві піщані простори, подібні на поверхню Мертвого моря, колись зеленіла трава, квітнули пальми і бананові дерева.

Якщо приглянемося до сучасного релігійного життя, то побачимо, як на останні оази наступає пустеля. Причин багато, але зупинимося на одній із них. Це — телевізор. Будемо говорити не про технічні винаходи, а про їх використання.

Телевізор зайняв чільне місце в кожному домі. Спочатку він був скромним засобом інформації, тепер він знищує духовне життя людей. У стародавні часи місцем зустрічі сім'ї було вогнище. Потому ним став стіл, за котрим збиралася уся родина до вечері. Там вони не тільки їли, але й читали Святе Письмо. Тепер місце, де раніше був святий куток з іконами, зайняв телевізор, який роз'єднує членів сім'ї.

Телевізор позбавив нас дому, перетворив його на театральні зали. У Біблії написано: "Не впускай багатьох у свій дім!". Телевізор відчиняє двері наших домівок, до нас приходять натовпи людей. Приходять без стуку і дозволу, приходять прибульці, вигадані фантастами, ковбої і гангстери, приходять люди, з котрими ми не хотіли би мати нічого спільного. Дім став "прохідним двором".

Телевізор вчить мислити чуттєвими образами, виховує розсіяність і вразливість. Він створив новий вид людини — істоту, виснажену від безперервного видовища, смислова пам'ять якої притуплюється, а творчі сили слабнуть. Телевізор розслаблює інтелектуальні сили людини. Розум повинен вправлятися, шукати, переборювати перешкоди, подібно як атлет тренує свої м'язи.

Телевізор дає багату, рафіновану, готову їжу, від котрої розум стає млявим, немічним, не здатним до самостійного мислення. Він пропонує одну і

ту саму їжу десяткам мільйонів людей. Тому-то люди стали подібними один на одного, однак не в єдності духовної любові, а в одноманітті, втративши цікавість один до одного.

Телевізор поширює нервові й психічні хвороби. Біля телевізора людина за декілька годин отримує стільки вражень, як за один місяць. Нервова система зношується, не витримуючи непосильного напруження, вона, ніби захищаючи себе, відходить в хворобу.

Телевізор вчить людей жорстокості; це стосується передусім сцен убивства і насилля, оточених часто атмосферою захоплення лжегеройськими вчинками дійових осіб. Переживання людини біля телевізора настільки інтенсивні і гострі, що емоційно спустошують її, і вона в повсякденному житті стає байдужою, холодною, відчуженою од ближніх.

Телевізор убиває саме серце релігії — молитву, містичну розмову з Богом. Завантажена, забита потоком вражень душа не в силі зосередитися на молитві. На слова молитви наноситься шар невластивих їй пристрасних уявлень.

Біля телевізора виростає людина з приглушеною духовністю. У кращому випадку вона сприймає релігію як морально-культурну й історичну цінність, що в суті є релігією без Бога. Відтак телевізор нищить невинні дитячі душі, відбирає в дітей дитинство, робить їх з малят одразу ж старими — дітей без дитинства і чистоти!

Особливо згубно діють картини сексу на дітей, котрі за мовчазною згодою батьків сидять разом з ними (інакше батькам довелося б або вимикнути телевізор, або віддалити дітей із дому надовго, тому то батьки роблять вигляд, що вони не зауважують дітей, які дивляться телевізор за їхньою спиною). Діти ще менше, ніж дорослі, можуть регулювати свої почуття, тому після духовного розтління біля телевізора сприймуть християнство як світогляд, що все забороняє.

Телевізор вніс у доми віруючих людей блюзнірські кінофільми про Христа Спасителя, які спотворюють Його образ.

Телевізор — ворог, з котрим неможливо домовитися, його агресія не має міри і межі. Якщо пустеля Сахара поширюється з швидкістю п'ять кілометрів на рік, то телевізор переможним маршем іде по всій планеті, висушує останні джерела, забруднює і затоптує останні оази духовності. Незабаром людині не потрібно буде відвідувати друзів, їхати на роботу, приходити до школи на заняття: вона зможе зробити це, керуючи технічними винаходами, зостаючись у своїй кімнаті. Людина залишиться в світі, як у пустелі холодною до всього і чужою для всіх.

*Редакція, публікуючи цей розмисл, звісно не мала на увазі закликати мерщій викинути телевізори, але пропонуємо замислитися над поставленою автором роздуму важливою проблемою.

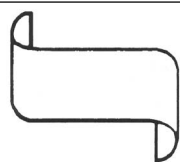

Об'єднання Українських
Православних Сестрицтв в США
сердечно вітає нових членів ОУПС:

*Sisterhood of the Blessed Virgin Mary,
president - Mrs. Maria Senyshin
St. Vladimir Ukrainian Orthodox
Cathedral
6740 North 5th Street, Philadelphia, PA*

and

*St. Mary's Sisterhood,
president - Julieanne Marra
St. John's Ukrainian Orthodox Church,
1 St. John's Parkway, Johnson City, N.Y.*

ВІРА

*Дорогі сестриці,
фонд Об'єднання на висилку ВІРИ
в Україну вичерпується.
Цього року будемо висилати тільки до
бібліотек. Маємо в Україні бажаючих
отримувати ВІРУ, але на жаль цих бажань
ми не можемо задовільнити.
Передплата в Україну коштує \$25.
Передплачуйте ВІРУ, як дарунок для
читачів в Україні чи США!*

Надія Мірчук

Музей

ПОПОВНЮЄТЬСЯ експонатами...

Надійшли вишивки від сестрицтва Св. Діви Марії, церква Чесного Хреста, Ютика, НІ з супровідним листом від довголітньої голови сестрицтва п. Віри Ризванюк.

В листі пані Ризванюк пише:

“Ми багато праці та любові вложили в ці вишивки. Мали багато приємности дивитися як вони прикрашали наш храм. Передаємо їх на ваші руки. Ви рішайте, що з ними робити. Очевидно, ми були б дуже раді, якби вишивки надавались до музею. Якщо не до музею, а підуть прикрашати якийсь український православний храм – також буде добре.”

Серед отриманого: 4 рушники вишиті Павлиною Покидько в 60-их роках. З 80-их і пізніших років отримали покривала на жертвеник та на престіл вишивка Павлини Герець, покривала на гробик та на аналої праця Ольги Туркало. Покривала на Титрапод, на аналої та серветка на столик біля престолу – Віра Ризванюк. Чотири рушники на іконостас вишивка Віри та Анастасії Ризванюк.

На кожній вишивці картка з інформацією, що то є і хто вишивав. І навіть більше. Довідаюсь, що рушники на іконостас вишивала 21 літня Анастасія, поки отримала працю після закінчення університету.

Для когось то тільки вишивка, може подобатися візорець, кольори. Для того хто ту працю виконував, це є згадка про життя в той час, думки, сподівання, ніби записаний кусочок історії, яку хочеться зберегти, затримати від забуття.

Також отримали 3 рушники від Надії Терещенко – Клос. Рушники із села Дубівка, околиця Кривий ріг. На одному із них вишито: “на згадку про 1912 р.”

Бачила також подушку, яку вишивала молода дівчина вечорами, чекаючи повороту нареченого із армії і маю вив'язане покривало, яке в'язала жінка після смерті чоловіка. Видно різницю у в'язці. Під кінець в'язка була вільніша, покривало стало ширше. Поступово біль втрати зменшувався, прийшло примирення із неминучим. Ручна робота вимагає деякої уваги, заспокоює і дає особливу приємність, як вдається щось гарне створити.

Шкода, що в теперішніх обставинах майже немає часу для ручної роботи.

ЩО БУДЕ В МУЗЕЇ ІМ. ПАТРІАРХА МСТИСЛАВА У БАВНД БРУКУ?

Надія Мірчук

Переважно ми говоримо про будівництво у Бавнд Бруку Музею ім. Патріярха Мстислава та про постійну виставку – пам'ятник жертвам Голодомору в 1932-33 роках в Україні і додаємо, що музей і пам'ятник входять в Історико-Освітній Комплекс Української Православної Церкви в США.

Історико-Освітній Комплекс задуманий широко, в нього входитиме все, що хотів би кожен зберегти для нащадків.

Для декого Музей ім. Патріярха Мстислава буде гідним пам'ятником його засновників, бл. п. Патріярхові Мстиславу I, нашою подякою за його неоцінену працю, за його візію, якій ми завдячуємо існування Св. Андріївського центру.

Для свідків Голодомору важливо, щоб світ знав про мільйони жертв, замучених голодною смертю комуністичним режимом, щоби цей злочин не був забутий і ніколи не повторився. Серед нас ще є свідки цього злочину, і їхні спогади будуть тут збережені та записані імена бодай частини жертв.

В Історико-Освітньому Комплексі зберігатиметься архів Української Православної Церкви в США. Це скарбниця, з якої наші діти і наступні покоління будуть черпати знання історії Української Православної Церкви.

Тут буде місце для релігійних і культурних експонатів, церковної бібліотеки. Тут зберігатиметься інформація про культурні надбання українського народу. Близько 8,000 цінних експонатів старанно зібрані ще Митрополитом Мстиславом.

Мусимо зберегти інформацію про діаспору, письменників, поетів, мистців, науковців, діячів, які крім заробітку на прожиття знаходили можливість творити, видавати книжки, засновувати організації, школи для дітей.

Це покоління, яке щедро дарувало свій талант та знання, будувало і утримувало

What will be in the Museum of Patriarch Mystyslav Located in Bound Brook N.J. ?

Nadiya Mirchuk

Usually when talking about the construction of the museum in Bound Brook, N.J. in memory of Patriarch Mystyslav, we speak of its impending exhibitions such as the memorial dedicated to those who perished during the Holodomor of 1932-33. It can be said that the museum and the memorial in memory of those who perished in the Holodomor properly has its place in the Historical and Educational complex of the Ukrainian Orthodox Church of the USA.

The concept of the Historical- Educational Complex has been carefully planned predominately taking into account everything that one would like to see preserved for future generations.

For some the museum in memory of Patriarch Mystyslav will represent gratitude for his work and vision in building the St. Andrew center.

For the witnesses to the Holodomor, the museum will serve as a platform informing the world about the millions of people who were forcibly starved under the Communist regime during 1932-33 and it will serve as a reminder to all, that the Holodomor will never be forgotten and will never be repeated. Among us today are still those who witnessed and survived the events of the Holodomor, as such, their memories along with their names will be forever preserved within the Historical-Educational Complex of the Ukrainian Orthodox Church of the USA.

The Historical-Educational Complex of the Ukrainian Orthodox Church of the USA will also contain historical archives pertaining to the history and life of the Ukrainian Orthodox Church of the USA. This treasure will be available as an educational tool for future generations interested in knowing about the history of the Ukrainian Orthodox Church of the USA.

The museum will have room for religious and cultural exhibitions as well as space to

(Закінчення із ст. 14)

ЩО БУДЕ В МУЗЕІ ІМ. ПАТРІАРХА МСТИСЛАВА У БАВНД БРУКУ?

What will be in the Museum of Patriarch Mystyslav Located in Bound Brook N.J. ?

Церкви, гуртувалось в громади, виховувало дітей та працювало для поширення правдивої інформації про Україну, тоді як Україна не мала голосу.

Їх старання і праця мають бути увічнінені для прийдешніх поколінь, як приклад відданості Українській Православній Церкві та українському народові. Хоч це подаю останнім, але їх заслуга неоцінена.

Все це буде зібране в Історико-Освітньому Комплексі, для будівництва якого Об'єднання Українських Православних Сестрицтв першим розпочало і продовжує понад 10 років збір фондів, у якому вже є \$400,000.00

Для збору фондів спонсорували вже п'ятий Український Осінній Фестиваль, провадили базари під час Поминальної неділі, тощо.

В минулому році підготували ґрунт і заклали фундамент, а в цьому році перед Провідною неділею почали будувати музей. Радісно дивитися як швидко будується музей і надзвичайний жаль був би якби будівництво затрималось через брак фондів.

Звертаємось із проханням до наших щедрих жертводавців і до тих, хто обіцяв пожертви як почнеться будівництво:

**"МУЗЕЙ БУДУЄТЬСЯ! ДОПОМОЖІТЬ
ЗАКІНЧИТИ ЙОГО БЕЗ ЗАТРИМКИ!"**

accommodate a church library. It will also store and preserve up to 8,000 valuable items originally collected at the time by Metropolitan Mystyslav.

We must at the same time preserve information about the Diaspora, such as poets, poems, artists and leaders who found the time to publish books, organize institutions and schools for children.

This generation, which generously gave its talent and knowledge, is known for greatly assisting in preserving the Church, being an active participant in the Ukrainian community, raising its children and working towards the widening information on the truth about Ukraine, when at times Ukraine had no voice at all.

Their efforts and hard work should be immortalized for future generations, serving as an example of the devotion they gave to the Ukrainian Orthodox Church and to the Ukrainian people.

All of this will be gathered in the Historical-Educational Complex in which the United Ukrainian Orthodox Sisterhood first began and has continued for the past ten years in raising funds for its construction.

To aid in the construction of the museum, the Ukrainian Orthodox Sisterhood each year, through its annual Ukrainian Fall Festival has \$400,000.00.

Last year the ground on which the museum was to be built was cleared and the foundation was poured. This year, before St. Thomas Sunday the actual construction of the museum began. It is a great joy to see how quickly the museum is being built and it would be unfortunate if there are any delays in its construction due to a lack of funding.

We turn to you, our generous donors and to those who promised to help in the funding once construction began:

**"THE MUSEUM IS BEING BUILT!
ASSIST US IN SEEING ITS COMPLETION
WITHOUT DELAY."**

Ukrainian Museum of New Jersey In Memory of Patriarch Mstyslav I History and Education Complex of the UOC of USA

In Memory of Patriarch Mstyslav I

On June 11, 2009 Archbishop Antony, along with local clergy and the faithful, gathered at the crypt of Patriarch Mstyslav I in the Holy Resurrection Mausoleum beneath St. Andrew Memorial Church to remember this larger than life spiritual leader on the 16th anniversary of his falling asleep in the Lord. Those present were reminded of the great respect and power the Patriarch wielded after Ukraine celebrated its independence in 1991. He was the connection between Ukraine and its people beyond Ukraine's borders. Patriarch Mstyslav made history-he was history. His ceaseless work in building the Metropolia Center through the years was all in honor of the victims of the 1932-33 Holodomor and those who suffered through the aftermath of persecution.

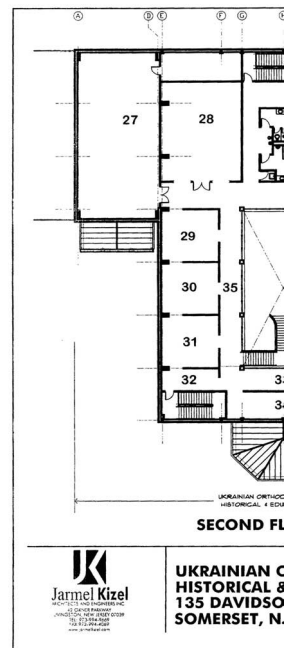
In 1966, when the Museum located beneath the Memorial Church was dedicated, then Archbishop Mstyslav stated: *"In opening and dedicating the Memorial Church Museum we rejoice, that God's providence has enabled us to preserve the treasures of the national-spiritual creativity of our Ukrainian people, especially those, which are of ancient origin.....May all, which is given to us to protect in this museum... be that which strengthens the bonds of present and future generations of our Ukrainian people with our nation's glorious past. First and foremost, we commit this museum for the utilization and spiritual fortification of our children who have begun their lives beyond the borders of Ukraine."*

It is now that we build this structure in memory of Patriarch Mstyslav. Help make his dream a reality. We are still in need of \$2,500,000 to complete and furnish the museum. Our challenges are great, but with the blessings of our Lord, it will happen.

We pray that you generously support this project spiritually and financially according to your means.

An aerial view of the Consistory and Library (with blue roofs) and new Museum building

MANY MORE FUNDING OPPORTUNITIES EXIST!
To become a contributing benefactor, founder or patron of the Museum, or to sponsor a gallery, please contact Dr. Steven Sivulich at (412) 389-1723 to discuss investment opportunities. Your contributions are needed. Send them to UUOS.

The numbers on the plan represent naming opportunities. Already funded are:
#28: Kybaliuk Family Memorial Exhibit (en...)
#33: Self Reliance NY Federal Credit...
#34: Multiple Family Exhib...
#37: Ukrainian Information Bureau/
Memorial Library & Reading...
#38: Michael Werbianny Memorial Education...
#39: Ukrainain Orthodox League of USA and P...
Grand Staircase: Michael V...
Still available for sponsorship: #27, 29, 30, 31

Український музей Нью Джерзі в пам'ять патріарха Мстислава I Історичний та освітній комплекс УПЦ в США

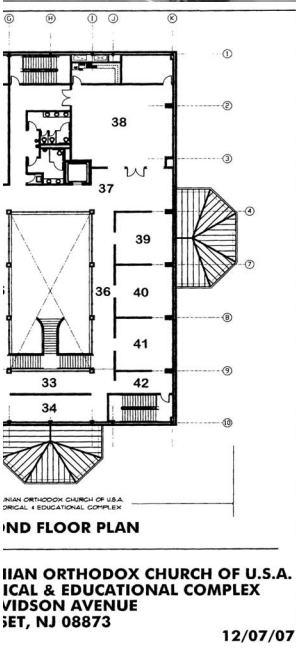
В пам'ять патріарха Мстислава I

11 червня 2009 року Архієпископ Антоній разом з місцевим духовенством та вірними зібралися біля крипти Патріарха Мстислава I, в мавзолеї святого Воскресіння, під церквою-пам'ятником св. Андрія, щоб згадати цього більшого ніж життя духовного лідера у 16-ту річницю його упокоєння у Господі. Всім присутнім було нагадано про велику пошану та вплив яким Патріарх володів після того, як Україна відсвяткувала свою незалежність в 1991. Він був зв'язком між Україною та її народом за її межами. Патріарх Мстислав зробив історію — він був історією. Його безперервна праця в розбудові осередку Митрополії була вся присвячена жертвам Голодомору 1932-33 років та тим, які постраждали в наслідок переслідувань.

В 1966 р., коли музей розташований під церквою-пам'ятником було посвячено, тоді Архієпископ Мстислав сказав: *"...відкриваючи Музей церкви-пам'ятника, чуємося щасливими, що Боже Проведіння допомогло нам переховати скарби національно духовної творчості нашого народу, зокрема ж ті, що своїм віком сягають у давноминулі віки...Те, що дано нам переховати в Музеї церкви-пам'ятника, нехай стане отим євшан зіллям, що зміцнить зв'язок наступних поколінь нашого народу з його славною минувиною. Саме тому і в першу чергу, Музей віддаємо на пожиток і духовне зміцнення тих наших дітей, що життя своє почали вже поза Україною."*

Саме тепер, коли ми будуємо цю структуру в пам'ять Патріарха Мстислава, допоможіть зробити його мрію реальністю. Нам потрібно \$2,500,000 щоб закінчити Музей. Це буде нелегко, але з благословенням нашого Господа, це здійсниться. Ми молитовно сподіваємось, що ви щедро підтримаєте цей проект, духовно та фінансово, згідно вашим можливостям.

Вигляд з повітря на Консисторію та бібліотеку (синій дах) та новий будинок музею.

Існує багато інших проектів музею для фінансування.

Щоб стати добродійцем, засновником чи опікуном, або спонсором галереї, звертайтеся до др. Степана Сивулича, телефонуючи на (412) 389-1723 для обговорення фінансових можливостей.

**Надсилайте Ваші пожертви
на адресу ОУПС!**

present naming opportunities for each Gallery.
Already funded are:
Memorial Exhibit (environmentally controlled)
NY Federal Credit Union Exhibit Gallery
Multiple Family Exhibit Gallery
Information Bureau/Peter Kramarenko
Cultural Library & Reading Room
Memorial Education and Presentation Center
Embassy of USA and Parish Sponsored Exhibit Gallery
Staircase: Michael Werbiany
Phone: #27, 29, 30, 31, 32, 35, 36, 39, 40, 41, 42

До 300-ліття упокоєння в Бозі Великого Гетьмана

Володимир Рожко історик-архівіст
Дійсний член ІДВ у Вінніпезі і його представників в Україні,
почесний професор Волинського національного університету
ім. Лесі Українки м. Луцьк

Гетьман Іван Мазепа і Волинь

*І коли чиє діло, яке збудував хто, устоїть,
той нагороду одержить;
Перше послання Апостола Павла до Коринтян 3, 14*

Впродовж вікової історії багато визначних постатей нашого народу пов'язано з Волинською землею і не лише через народження, проживання, перебування, а насамперед через святі і величні справи, які робили вони на нашій землі в ім'я Бога і України, натомість волиняни свято бережуть пам'ять про них і в молитвах, через слово поминають їх. Ім'я гетьмана Івана Мазепи в тому переліку займає одне з почесніших місць.

I

Іван Степанович Мазепа (1640-1709) гетьман України (1687-1709), один з її найвизначніших синів у бототьбі за волю рідного народу, святого українського православ'я, нашої церкви впродовж свого життя і по смерті пов'язав своє славетне ім'я з історичною Волиню своїми Богоугодними справами для нашої незалежності і свободи.

Історичні джерела про зв'язки славетного гетьмана з нашою землею не є аж такі обширні, а причиною того була майже 300 літня боротьба білих і червоних московських царів з Мазепою і мазепінством та нищенням всього того, що висвітлювало цю видатну постать в документальних та історичних джерелах, однак, якби не старалися вороги України знищити пам'ять нашого народу про нього, завжди відбудеться за Євангелієм: "Немає нічого захованого, що оно не відкриється, а ні потаємного, що не виявиться" (Матвія 10.26).

Автору вдалося виявити цілу низку історичних та документальних джерел, які розкривають тісні зв'язки гетьмана Івана Мазепи з Волинською землею, її тогочасною провідною елітою, пам'ять і шану волинян до великого сина України, нашої святої православної церкви, волинянина по лінії матері за Миколою Костомарова. [1,с.152]

Батько майбутнього гетьмана України Степан Мазепа походив з давньої

української православної шляхти. Його дід Михайло Мазепа-Колядинський з козацького роду Курчів 1592 року отримав від польського короля Жигмонта Августа хутір Мазепинці недалеко Білої Церкви. [1,с.198]

Визначний дослідник української шляхти Волині і центральної України з кінця XIV до середини XVII ст. Наталя Яковенко рід Мазепів занесла до поіменного переліку бояр і шляхи цих регіонів України кінця XV-першої половини XVI ст. [15,с.148]

Ми не можемо а ні стверджувати, а ні заперечувати те, що юний Іван Мазепа відвідував своїх родичів на Волині по лінії своєї матері, однак не має жодних сумнівів, що після закінчення Київських студій його шлях з різних Мазепинців до Варшави пролягав через наші землі.

Всі тогочасні дороги і з Речі Посполитої на Київщину, центральну Україну простелялися через Волинь, яка була своєрідним мостом між Заходом і Сходом.

Саме тоді він пізнав красу волинської землі, душу волинян, завів свої перші знайомства серед волинської знаті, які, як показав дальший хід подій стали йому необхідні у встановленні військового і політичного союзу з шведським королем Карлом XII в ході Північної війни 1700-1721 рр.

Історичні джерела якими володіє автор дозволяють скласти цілу мережу міст і місцевостей історичної Волині в яких під час Північної війни побував гетьман Іван Мазепа і не лише була його фізична присутність, а й духовна. Хоч війна між Швецією і Московією набирала все більших і більших обертів і вже шведські війська постукали в двері України, а Волині зокрама.

В 1704 році шведський король Карл XII захопив Львів, а на Галичину і Волинь наклав велику контрибуцію. Таку ж контрибуцію було

наложено шведами і на Почаївський монастир. У разі відмови ченців та ігумена Йосипа Саєвича сплатити її шведи погрожували спалити цю найбільшу святиню Волині, України.

- Тоді на оборону Почаєва, - писав Митрополит Іларіон, - виступив гетьман Іван Мазепа, він заступився за монастиря, а Почаївський ігумен Йосип Саєвич усе найцінніше монастирське майно тихо перевіз до Батурина й передав гетьманові. Року 1708-го місяця листопада 2 дня всі ці неоціненні почаївські скарби згоріли, коли москалі спалили гетьманську столицю. [5,с.59]

Рятуючи духовні скарби волинської, всеукраїнської святині Почаївського монастиря гетьман Іван Мазепа рятував не лише пам'ятки нашого церковного мистецтва, а й саму нашу церкву, надбання її вірних, всього нашого народу і саме в цьому проявилася його шляхетність, велика любов до Бога і України.

Ім'я гетьмана Івана Мазепа в роках першого десятиліття Північної війни пов'язано з волинськими містами і містечками oprіч Почаєва це – Любар, Вишнівець, Крем'янець, Збараж, Дубно, Біла Криниця, Заславль, Луцьк, Рівне, Степань, Губків і інші.

На прохання московського Царя Петра I влітку 1704 року гетьман Мазепа з чисельним українським військом пішов на допомогу ставленнику царя польському королю Августу Саському в той час, як шведський король Карл XII посадив на польський престол і підтримував Станіслава Лещинського.

Історичні джерела повідомляли про триумф гетьмана бо він нарешті мав змогу об'єднати лівобережну і правобережну Україну.

- Август і цар звернулись до нього з проханням, коли він був на Волині із 30-тисячною армією, щоби покарав польських магнатів, збунтованих проти свого законного володаря, Мазепа відплатив їм добре за всі давні кривди українського народу. [2,с.223]

В час кари польських магнатів, які століттями гнобили український народ фізично і духовно гетьман Мазепа разом з своїм військом стояв табором біля історичного волинського міста Любар. [11,с.51]

Того ж року звільнив він від поляків і предавне місто Заславль на Горині, побував в сплюндрованому перед тими московськими військами містечку Губків, що на річці Случ, оглянув замок Любомирський в містечку Степань – духовному серці Волинського Полісся. Саме в Степанському замку зустрічався він з прибічниками польського короля Станіслава Лещинського, через якого мав зв'язки з шведським королем Карлом XII. [9,с.369]

Безпосереднім зв'язковим між королями Польщі Станіславом Лещинським, Швеції Карлом XII була княжна Дольська–Вишневецька, яка прагнула визволення України з-під московського ярма і бачила так як і гетьман Іван Мазепа її соборною і незалежною.

- Однієї ночі у Києві,- знаходимо в історичних джерелах, - в своїй палаті,

він покликав до себе Орлика, щоби відшифрувати новий лист від княжни Дольської. Вона радила йому передати свій план (мається на увазі план українсько-шведського військового і політичного союзу – Р. В.); він може рахувати на всю шведську армію, що піддержить його на Волині.

Усі його побажання будуть здійснені і небаком вона обіцяє переслати йому поруку, підписану Карлом XII і Станіславом. [3,с.226]

Слід наголосити, що між гетьманом Іваном Мазепою та родиною княжни Дольської-Вишневецької були тісні зв'язки не лише політичного характеру, а й родинного.

Перебуваючи з українським військом на Волині в 1705 році гетьман Іван Мазепа відвідував княжну Дольську-Вишневецьку родичку короля Речі Посполитої Станіслава Лещинського у Вишнівці, Збаражі, Крем'янці. [10,с.69]

- Тут він не лише мав довгі розмови політичного і військового характеру, а й приватного, про це свідчать христини їх княжого нащадка, майбутнього короля Польщі Михайла Вишневецького в княжому замку в містечку Біла Криниця біля Крем'янця.

Унія з Римом 1596 року і постання внаслідок неї Руської унійно-православної церкви яка ще на той час не охопила своєю мережею всю історичну Волинь і храм в містечку Біла Криниця в ім'я св. Івана Богослова належав до православної церкви.

Московські і малоруські історики в своїх "наукових" розвідках скрізь твердили, що гетьман Іван Мазепа таємний єзуїт, уніат або навіть римо-католик, Христини князя Михайла Вишневецького в Православному обряді в містечку Біла Криниця свідчать про те, що навіть ця відома і знаменита на цілу Річ Посполиту княжа родина схилилась перед великим гетьманом і провела охрещення свого сина і внука за чином нашої церкви. [12,с.92]

Того ж 1705 року великий гетьман з 6 тис. військом повертаючись до Батурина гостював в Дубенському замку. Тут в присутності чисельних магнатів і вельмож Речі Посполитої та пізнішого по І. Мазепі гетьмана України Скоропадського, великий гетьман отримав орден св. Івана Єрусалимського і звання Мальтійського кавалера. [13,с.374]

Гетьман Іван Мазепа буваючи в містах і містечках історичної Волині не лише оглядав, як військовий стратег, найбільші укріплені замки нашої землі - у Вишнівці, Збаражі, Колодно, Крем'янці, Білій Криниці, Заславлі, Губкові, Степані і інших містах та містечках, а й глибоко цікавився станом віри наших предків – святым українським православ'ям, молився в наших храмах за долю Матері-України. Маємо також пам'ятати, що великий гетьман був дуже побожною людиною і все своє життя від хрещення до передсмертної сповіді,

- причастя та похорону в м. Бендерах залишався яскравим прихильником святого українського православ'я, нашої церкви. [7,с.490]

З іменем гетьмана Мазепи та його дальшої родини волиняни пов'язують ще такі дві важливі події. За історичними джерелами відоме Пересопницьке Євангеліє — перше Євангеліє українською народною мовою, на якому нині присягають президенти незалежної України, дійшло до нас як копія зроблена в часи гетьманства Івана Мазепи та його коштом. [8,с.112] Гетьман впродовж свого перебування на своєму найвищому посту був незамінним і найбільш щедрим меценатом нашої української православної церкви, будівничим монастирів, храмів, дарував дорогі церковні предмети від святих Євангелій, образів до золотих і срібних чаш, хрестів і т.д.

- В історії української мистецької церковної культури є загальнопризнаним той факт, писав професор Іван Власовський, - що в цій історії було, як називають, "дві золоті доби" розвитку цієї культури: перша в початках нашої церковної історії, в старо-княжі часи від св. Володимира Великого і особливо в XI столітті, друга — в перших роках після підпорядкування нашої церкви Московській патріархії (1686 р.), в часах гетьманства Івана Мазепи (1687-1709). Розуміється, що не "підпорядкування" створило другу золоту добу; вона виникла саме супроти факту підпорядкування, на ґрунті попереднього розвою церковно-національної культури українського народу, вершком якого і була доба гетьмана Мазепи, великого мецената освіти й мистецтва в історії українського народу і його церкви. [4,с.100]

Ця "золота доба" в нашій церкві, освіті, культурі, мистецтві за гетьмана Мазепи в значній мірі торкнулася й історичної Волині її монастирів і храмів, її духовного життя.

Як зазначено вище, волинян з родиною Мазепів пов'язують будівництво князями Чорторійськими 1788 року в м. Корці фабрики сукна і порцеляни, якою керувала прибувши з Німеччини родина Мазепів. [14,с.537] Ці фабрики впродовж кількох десятиліть постачали свої товари на ринки не лише історичної Волині, а сусідніх земель. Як ми зазначили вище на історичній карті Волині ім'я великого гетьмана Івана Мазепи позначено на чисельних містах, містечках, урочищ і інше. Волинська земля і дотепер промовляє до нас його ім'ям в документальних та історичних джерелах, народних переказах, пам'яті народу.

II

На світлій пам'яті гетьмана Івана Мазепу московська церква з наказу царя Петра I наклала так звану "анафему" тобто прокляття і акт цей не був церковний, а політичний. Незмігши заполучити з м. Бендери гетьмана і розправитися з ним, московський цар деспот придумав на цілі століття наперед прокльони. Ієрархія московської церкви видумала дію-обряд прокльону на тих, хто не погоджувався з царським, московським насильством над народом. Вони проклинали вільний великий Новгород за те, що був він вільний і не підлягав москалям, проклинали українських діячів за те, що не

погоджувалися на поневолення України, проклинали й нині нашого найбільшого церковного достойника за те, що він хоче бачити нашу церкву вільною. Впродовж двох століть в храмах України, а на Волині зокрема, проклинали великого сина України і лише з початків відновлення української незалежності 10 липня 1918 року на цвинтарі собору св. Софії відбулася урочиста панахида по рабу Божому Іванові вперше після великої трагедії українського народу під Полтавою та трагічної смерті її вірного сина славетного гетьмана на чужині в Бендерах.

- Білше двохсот років на Україні примусом відправлялися урочисті молебні з подякою за те, що разом з козацькими трупами засипано в могилі під Полтавою волю України, що силою хитрощів, лукавства та підкупу, а на полях Полтави й збройною силою, ідея московського централізму на довгий час перемогла ідею державно-політичного, а разом з тим і культурного саморозвитку українського народу, - знаходимо в історичних джерелах замість плачу — сміх, замість суму — злі радощі переможця, замість "вічної пам'яті" рабу Божому гетьманові Іванові та воїнам, що положили своє життя під Полтавою за Україну, та сумного панахидного тризвону — многа літа "благочестивішому, самодержавнійшому" і радісний великодній трезвін, замість благословення та вдячності нащадків тому, хто будував і обдаровував храми Божі й монастирі на Україні, - анафема йому в самім серці України, в Київській Св. Софії. [18,с.47-48] Так було до 10 липня 1918 року, а в той день єпископ черкаський Назарій з священниками відправили панахиду по великому гетьманові, а волелюдне віче по панахиді прийняло такі рішення: зорганізувати комісії міжнаціональної гідності, щоб перенести останки гетьманів Петра Дорошенка, Івана Мазепи, Пилипа Орлика. [9,с.49]

За Ризьким договором 1921 року між більшовитською Росією і Поверсальською Площею західна Волинь опинилася в складі польської держави в якій більше 3 мільйонів українців належали до православної церкви, яка після Томосу царгородського патріарха від 13 листопада 1924 року стала називатися Автокефальна Православна церква в Польщі. Постала також ієрархія цієї церкви на чолі з росіянином митрополитом Діонісієм із св. Синодом. І ця чужа ієрархія напів з москалів не хотіла відмовитися від анафема на гетьмана Івана Мазепу.

Українська парламентська репрезентація Волині в Польському сеймі з її головою інженером Сергієм Тимошенком неодноразово на прохання своїх виборців зверталася до св. Синоду, митрополита Діонісія про зняття анафема з великого гетьмана та дозволу поминання його в церквах, однак, митрополит св. Синод відмовилися скасувати беззаконного царського акту про анафему під тим претекстом, що цей акт мав місце в іншій автокефальній церкві. Бо більше, вони затаїли від православних українців той факт, що ще покійний патріарх Тихон, замордований більшовиками, зняв анафему з гетьмана з заявою, що анафемство Мазепи несло політичне переступство і було насильством над совістю ієрархів. [16,с.100]

Звернення послів від Української Парламентської Репрезентації Волині до митрополита Діонісія і св. Синоду про зняття анафема з гетьмана Івана Мазепи заставила церковну ієрархію дати мовчазну згоду на проведення панахид в храмах Божих Волині і цілої Польщі, на це широко відгукнулася тогочасна преса і не лише українська, а й польська, зокрема газети "Час" в Кракові, "Кур'єр Віленський", за 1933 рік і фрагменти цих статей надрукувала газета "Українська нива" 15 січня того ж року, яка виходила в м. Луцьку. В "Кур'єрі Віленським" статтю подав відомий знавець українських справ М. Ковалевський:

- Як відомо, - писав він, - в минулому 1932 році минуло 300 років від дня народження великого українського гетьмана, який в історії України зробився символічною постаттю, що репрезентувала визвольні стремління України на платформі зближення з Заходом. [20,с.1]

Польська демократична преса широко відгукнулася на рішення св.Синоду Православної церкви в Польщі в справі на зняття анафема з світлої пам'яті великого гетьмана України Івана Мазепи, про що просили православні свідомі українці.

Справа анафема на гетьмана, що кинула її з політичних мотивів російська церква не переставала цікавити громадськість і в пресі з'явилася ціла низка статей на цю тему.

- Хочачи помститися на гетьманові, якого цар не міг досягнути, - знаходимо в часописі, - він наказав його проклясти, а під час того сумного обряду в Глухові, на півночі України, наказав спалити на вогні зображення Мазепи. Ото ж російська церква до останнього часу дотримувалася тієї анафема, а обряд той відбувався на першому тижні великоднього посту особливо урочисто по церквах України, незважаючи на те, що власне, гетьман Іван Мазепа вибудував більшість тих святинь...[21,с.1]

Газети повідомляли і про такий курйоз, який відбувся в одній з церков Києва, яку збудував великий гетьман. Цар Микола I оглядаючи красу цього храму запитав, хто ж будував святиню і настоятель її відповів: Гетьман Мазепа. Тоді ж цар додав, а чи проклинає він його, на що священник відповів одним словом "так". Проте імператор продовжував: а чи молитесь також за душу Мазепи, як фундатора цієї церкви? Молимося, - відповів настоятель. Здивований цар після короткого роздумування відповів на це: "Моліться!" Отож одночасно проклинали і возносили молитву за його душу як фундатора і будівничого церков.

Ще до 1933 року і мовчазної згоди св. Синоду Автокефальної Православної церкви в Польщі на прохання православних вірних-свідомих українців панахиди по гетьману відправили греко-католицьке та римокатолицьке духовенство. Такі панахиди відбулися в цілому ряді волинських міст. У місті Дубно при великому здвизі православних українців панахиду по гетьманові відправляли єзуїти східного обряду яку очолив ксьондз Дяковський,

аналогічна служба Божа відбулася і в Ковелі, а у Варшаві українська колонія звернулася з аналогічним проханням до отців василіан, які відслужили панахиду в своїм храмі по вулиці Медовій. Настоятель о. Решетило в своїй змістовній проповіді підкреслив, що гетьман Іван Мазепа проводив Україну в її культурному розвитку до зближення з Заходом. Його вшановано по 300 роках у католицьких храмах, незважаючи на те, що він був православним. [22,с.1]

Ці події налякали православну промосковську ієрархію в Польщі і вона змушена була благословити справу відслуження в храмах панахиди по гетьманові Івану Мазепі.

Першу таку панахиду на Волині відслужив о. Павло Пашевський настоятель парафії братської церкви в ім'я Чесного і Животворящого Хреста Господнього, колишній капелан армії УНР, який перший на Луччині українізував служби Божі.

Панахиди відбулася 12 березня 1933 року. Чисельні вірні молилися разом з настоятелем за спокій душі великого гетьмана, а о. Павло Пашевський виголосив проповідь повну

патріотизму, любові українського народу до свого великого сина. [23,с.2]

З того часу в храмах Волині, де настоятелями були свідомі українські священики і також паства щорічно відбувалися панахиди за спокій душі гетьмана І. Мазепи і не лише в містах Луцьку, Рівному, Крем'янці, Дубно, Острозі, Корці, Здолбунові, Костополі, а й в селах. Про одну з панахид, що відбулася 5 березня 1933 року в селі Воютин біля Луцька подаємо невеликий фрагмент з її опису в тогочасній українській пресі.

- Дякуючи своїй рідній Парламентській Репрезентації, - читаємо в статті, - яка спромоглася на те, що св. Синод дав дозвіл молитися за душу блаженної пам'яті гетьмана Мазепи панахиду в місцевому храмі провів її настоятель о. Михайло Попель.

Панахида мала характер урочисто-жалібний, задалегіть церква була освічена, біля аналоя, де відправлялася панахида, вишикувалися рядами сестриці і братчики зі свічками, співав добре злагоджений хор, а коли заспівали "Вічна пам'ять" всі впали навколішки... [24,с.3]

У грудні 1933 року український театр в Луцьку відзначав свій п'ятирічний ювілей. В його фойє організовано виставку, де серед портретів гетьманів знаходився портрет Івана Мазепи. [25,с.1]

Волиняни свято берегли пам'ять великого гетьмана і рівненчани в його честь назвали народну школу ім. гетьмана Івана Мазепи. [26,с.3] Окрім того в 30-х роках на Волині відбулися щорічно урочисті академії пам'яті гетьмана Івана Мазепи, про одну з них в його честь, яка відбулася у Крем'янці заходами української гімназії, про її перебіг подаємо нижче за статтею "Академія на честь гетьмана Івана Мазепи" надрукована в газеті "Українська нива" в Луцьку 6 липня 1935 року.

- Заходами української гімназії в Крем'янці 2 червня відбулася Академія пам'яті гетьмана Івана Мазепи. У програму свята входили: реферат поста Богдана Лепкого, хоріві продукції переплетені деклараціями і інсценізаціями.

- Свято розпочалося молитвою "Боже великий Єдиний", по тому відчитано реферат Богданом Лепким. Авдиторія зустріла письменника оплесками, які далі перейшли в овації...

Після реферату хор гімназії під орудою професора Чмира проспівав такі пісні: "Ой горе тій чаєчці", "Наступає чорна хмара", "Отамане, батьку наш", "Видиш, брате мій", "Ой, три шляхи", "Накрила нічка", "Закурилися ліси".

Далі слідували фрагменти з "Мотрі" Б. Лепкого з участю артиста Григорія Березовського в ролі Мазепи. Заслуговували на увагу інсценізації "Плач Ярославни", "Слово о полку Ігоревім", "Видиш, брате мій".

З декламацій варто підкреслити фрагмент з поеми Байрона "Мазепа"

декламувала учениця VII кл. Т. Даналюківна, "Вірш гетьмана Мазепи" – учень VI класу Ю. Вітенко і "Мазепа" фрагмент Ю. Дарагана – артист Григорій Березовський...

Свято закінчилося відспівуванням національного гімну. Волиняни не лише приймали активну участь в панахидах, академіях пам'яті гетьмана Мазепи, а й фінансово допомагали Українській Могиллянсько-Мазепинській Академії у Варшаві для покриття коштів видання наукових праць про великого гетьмана і його добу [17,с.134] Перелік всіх цих заходів можна продовжувати, волиняни свято берегли пам'ять про великого гетьмана.

Гетьман Іван Мазепа прославив історичну Волинь боронячи Україну, наш народ, рідну церкву від московської займанщини, його життя, діяльність тісно пов'язана з волинською землею, а волиняни свято берегли пам'ять про нього, його величні і святі діла.

Використані джерела:

1. Болдирев О. Історичні постаті України – Одеса. 1933. – с.198
2. Там само, с.223
3. Там само, с.226
4. Власовський І. Нарис історії Української Православної церкви – Нью-Йорк, Бавнд Брук, 1957. – т.III - с.100
5. Митрополит Іларіон Фортеця православ'я на Волині Свята Почаївська Лавра. – Вінніпег, 1961 – с.59
6. Костомаров М. Історія України в життєписах визначніших її діячів. – Львів, 1918- с.452
7. Там само, с.490
8. Лібацький А. Пересопниця.- Літопис Волині.- Вінніпег, 1972.- ч.10-11. –с.112
9. Рожко В. Православні монастирі Волині і Полісся. - Луцьк, 2000.- с.369
10. Холмський А. Крем'янець-Волинські Атени. – Літопис Волині. – Вінніпег, 1990.- ч.5.- с.69
11. Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся.- Вінніпег, 1986.- т.2.- с.51
12. Там само, том 1- с.92
13. Там само, с.374
14. Там само, с.537
15. Яковенко Н. Українська шляхта з кінця XIV до середини XVII ст.-Київ, 1993.- с.148
16. Власовський І. Нарис історії Української Православної церкви – Нью-Йорк, Бавнд Брук, 1957. – т.III - с.100
17. Держархів Волинської області Ф. 60, оп. 1, спр.8, арк.134
18. Мартирологія Українських церков Документи, матеріали. Українська Православна Церква. - Торонто-Балтимор, 1987.- т.1.- с.47-49
19. Там само, с.49
20. Українська нива, Луцьк, 1933, 15 січня, ч.3.- с.1
21. Там само
22. Там само
23. Українська нива, Луцьк, 1933, 20 березня, ч.10.- с.2
24. Українська нива, Луцьк, 1933, 29 березня, ч.11.- с.3
25. Українська нива, Луцьк, 1933, 17 грудня, ч.43.- с.1
26. Українська нива, Луцьк, 1933, 26 травня, ч.21-22.- с.3

September 11 and Reverence for Life...

Jim Forest

Our world has changed since September 11. While in the U.S. from mid-October to mid-November, I experienced aspects of that change again and again each day.

Arriving in America, I had a view from the air of the wound the September attack left in New York. In the early evening, a month after the World Trade Center suddenly became dust and rubble, I gazed down through the window of a small commuter jet descending into Newark Airport, watching Manhattan unfurl north to south. At the island's upper end, rising steeply over the Hudson River, was the dark patch of Fort Tyron Park containing my favorite New York museum, the Cloisters, a healing place that must have cured many people of suicidal thoughts; then the light-pricked darkness of the Upper West Side and Harlem; the long rectangular blackness of Central Park; next, Times Square and the theater district, glowing like a fireplace; then the Empire State Building rising steeply in Midtown, once again the city's tallest building, its upper tiers illuminated red, white and blue, a nighttime flag in stone; then the smaller, dimly lit structures of Chelsea and Greenwich Village; and finally lower Manhattan and the Financial District with its own collection of skyscrapers, now a maimed landscape. It seemed as if a giant meteorite had hit the southern tip of the island, leaving a still-smoking cavity where the World Trade Center had stood. The klieg-lit crater had become Manhattan's brightest spot. I knew there were men hard at work in the intense artificial light, but couldn't see them. Finally, beyond Battery Park, there was the glistening ebony water of the harbor with the Statue of Liberty still holding her torch in the sky...

While the date September 11 opens many themes for reflection, at the top of the list is the word "murder."

One of the remarkable things about human beings is that no other species appears to be so deeply disturbed by death. Even though few events are so common and nothing so inevitable as death, we never regard it as ordinary. Why is that? Even when we reach the point when death is welcome - the passing of an elderly person who has been patiently awaiting death's arrival, or the last breath of a person who has been suffering a grave, untreatable illness - there is still the shock of the abrupt absence of someone torn from the fabric of our lives. We experience death as an injury, a violation.

But murder is unnatural death and disturbs us in a special way. No other crime horrifies us so much as murder, even when the victim has few good qualities. It is no defense against the charge of murder that the world is better off without the person killed. In the negative hierarchy of criminals, it is the murderer who is regarded as worst and is punished most severely.

We are both shocked and fascinated by murder, reading murder mysteries, watching murder films and studying accounts of murder trials. We want to know not only who did it, but why. How does a human being become a killer? It gives us satisfaction to see a murderer caught, whether by a real policeman or a fictitious Miss Marple. Murder mystery novels sell by the millions, suggesting not only our fascination with murder but the importance of stories in our lives.

Life's understructure - stories

If you have ever been to Amsterdam, perhaps you discovered that this attractive city of canals and gabled houses has a prosaic underside. It's built on sand and mud. Those houses would have sunk long ago if it weren't for the pilings they stand on - tree trunks driven deep into the sand and clay. Sadly, many an old Amsterdam house has been torn down because the pilings rotted away, while some of the survivors now lean at odd angles. Basic stories are like the pilings that hold up the houses of Amsterdam. These are the stories at the foundation of our lives, reaching deep into the darkness and mystery beneath consciousness, shaping and arranging perceptions, revealing patterns and meaning.

Father Joseph Donders, a Dutch priest who has spent much of his life in Africa, once told me that he had learned from African culture that the most important person in any society is the storyteller. Nothing protects a person or a nation as much as a true story - or threatens it more than a false story. In moments of crisis, it isn't ideologies or theories that guide us but our primary stories. True stories help make us capable of love and sacrifice and light up the path to the kingdom of God. False stories condemn us to nothingness and disconnection. Much depends on our story-foundation. If the stories we live by are false, our foundations rot and we sink into the mud.

What worried Father Donders most about America is that our basic story isn't the Gospel but the cowboy movie - always a tale about how

good men with guns save the community from evil men with guns by killing them. Let's call it the Gospel According to John Wayne, as no star in cowboy films was more convincing in the hero part. The classic scene is the gunfight on Main Street in a newly-settled town in the wild west, though the same story can be played out in the ancient world, a modern city or a far-away galaxy that exists only in our imaginations. No matter what the setting or period, what the stories have in common is the portrayal of killing as the ultimate solution to evil.

The Gospel According to John Wayne isn't an ignoble story. There is true courage in it - the readiness of the hero to lay down his life to protect others. Thus to a certain extent it's a Christian story - a modern retelling of the legend of Saint George and the dragon, except that in the profoundly Christian story of George, he only wounds the dragon. Afterward the dragon is cared for by the very people who formerly had sacrificed their children to it. The George legend is about the conversion, of self, of others, of evil enemies. The problem with the modern John Wayne version is that it hides from us the fact that there is no such thing as a completely evil person - also no such thing as a completely good person, apart from Christ...

The missing element in our culture's dominant story is the mystery that dominates the Bible right from the Book of Genesis: We are made in the image and likeness of God. The "we" is all of us without exception, from Saint Francis of Assisi to Osama bin Laden, from Jack the Ripper to Mother Theresa. Even Stalin, even Hitler. The traditional Christian teaching is that the image of God exists in each person as something indestructible, still there no matter how well hidden, but that with the Fall of Adam and Eve, the likeness was lost and can only be recovered through ascetic effort and God's grace.

The perception of the Divine image is something Thomas Merton recounts in one of his most striking journal entries, found in *Conjectures of a Guilty Bystander*. In Louisville on an errand, he describes standing at a busy downtown intersection waiting for the light to change when suddenly he is overwhelmed with love for all these strangers. He speaks of "waking from a dream of separateness." Everyone was suddenly "shining like the sun." Reflecting on this God-given epiphany, a mystical experience in the city, he goes on to say:

I suddenly saw the secret beauty of their hearts, the depths of their hearts where neither sin nor desire nor self-knowledge can reach, the core of their reality, the person that each one is in God's eyes. If only they could all see themselves as they really are. If only we could see each other that way all the time. There would be no more war, no more hatred, no more cruelty, no more greed. ... I suppose the big problem would be that we would fall down and worship each other. But this

cannot be seen, only believed and "understood" by a peculiar gift. ... At the center of our being is a point of nothingness which is untouched by sin and by illusion, a point of pure truth, a point or spark which belongs entirely to God, which is never at our disposal, from which God disposes of our lives, which is inaccessible to the fantasies of our own mind or the brutalities of our own will. This little point of nothingness and of absolute poverty is the pure glory of God. It is so to speak His name written in us, as our poverty, as our indigence, as our dependence, as our sonship. It is in everybody, and if we could see it we would see billions of points of light coming together in the face and blaze of a sun that would make all the darkness or cruelty of life vanish completely ... I have no program for this seeing. It is only given. But the gate of heaven is everywhere.

More than anything else, reverence for life is a question of how well we see, how unblind we are, how unafraid we are. To see well is to be aware of the miraculous dimension of being, to sense the sacramental aspect of life, to be aware of God's presence.

Think about the story of the man born blind in Saint John's Gospel. Here's a beggar in Jerusalem who has never seen anything but darkness his entire life. Yet the miracle ignites a controversy. John describes a kind of trial in which Pharisees twice interrogate the man himself and also his parents, to be sure that this is indeed their son and has been blind from birth. But the story John tells is less about the miracle than about people not believing what they have witnessed. It is a story of sighted people being blind and insisting on remaining blind. It is as if they were saying, "We see enough and know enough already. We don't need any new prophets or street-corner messiahs. We have a lifetime supply of wisdom. Take your miracles and beggars and go away."

We learn from John that it takes courage to see and, having seen, to take responsibility for what sight reveals to us. Wide-eyed seeing can rock the foundations of your life. It can change everything. It can get you into trouble.

With eyes that really see, you don't need a geneticist to tell you that we are human beings not only from the cradle to the grave but during all those months before we reach the cradle. Such knowledge necessarily makes one a protector of the unborn. With eyes that really see, we cannot turn away from a pregnant woman who for lack of encouragement and support, trapped in panic and fear, may feel she has no alternative but abortion.

With eyes that really see, we can no longer speak of the death of innocent people in war as "collateral damage," truly a phrase from hell. With eyes that really see, we cannot advocate anyone's execution, however appalling the crime, not only because such an action makes us co-responsible for an act of bloodshed and vengeance, but because we destroy the possibility of the killer ever leading a repentant life. With eyes that see, we

cannot live at peace with a world that abandons so many people. With eyes that really see, we will not dehumanize others or make ourselves into enemies of the environment. Eyes that really see can heal our lives.

The Root of War is Fear

The main impediment that brings us close to blindness is fear. It was an insight of Merton's that "the root of war is fear." He perceived that even deeper than the fear men have of each other is the fear we have of everything, our distrust even of ourselves:

It is not only our hatred of others that is dangerous but also and above all our hatred of ourselves: particularly that hatred of ourselves that is too deep and too powerful to be consciously faced. For it is this which makes us see our own evil in others and unable to see it in ourselves. The Greek theologian, Metropolitan John Zizioulas, writes on similar lines:

The essence of sin is the fear of the Other, which is part of the rejection of God. Once the affirmation of the "self" is realized through the rejection and not the acceptance of the Other - this is what Adam chose in his freedom to do - it is only natural and inevitable for the other to become an enemy and a threat. Reconciliation with God is a necessary pre-condition for reconciliation with any "other." ... The fact that the fear of the other is pathologically inherent in our existence results in the fear not only of the other but of all otherness. This is a delicate point requiring careful consideration, for it shows how deep and widespread fear of the other is: we are not afraid simply of certain others, but even if we accept them, it is on condition that they are somehow like ourselves. Radical otherness is an anathema. Difference itself is a threat. That this is universal and pathological is to be seen in the fact that even when difference does not in actual fact constitute a threat for us, we reject it simply because we dislike it. Again and again we notice that fear of the other is nothing more than fear of the different. We all want somehow to project into the other the model of our own selves.

Sin

If fear of the other is the essence of sin, what is sin? This is a three-letter word that has been carefully avoided by many people in recent years but which, after September 11, seems to be finding its way back into unembarrassed common usage.

The Greek word *hamartia*, like the Hebrew verb *chata'*, literally means straying off the path, getting lost, missing the mark. Sin - going off course - can be intentional or unintentional.

The Jewish approach to sin tends to be concrete. The author of the Book of Proverbs list seven things which God hates: "A proud look, a lying tongue, hands that shed innocent blood, a heart

that plots wicked deeds, feet that run swiftly to evil, a false witness that declares lies, and he that sows discord among the brethren." [6:16-19]

Though murder is on the list, pride is given first place. "Pride goes before destruction, and a disdainful spirit before a fall" is another insight in the Book of Proverbs. [16:18] In Eden, Satan seeks to animate pride in his dialogue with Eve. Eat the forbidden fruit, he tells her, and "you will be like a god."

Pride is regarding oneself as god-like. In one of the stories preserved from early desert monasticism, a young brother asks an elder, "What shall I do? I am tortured by pride." The elder responds, "You are right to be proud. Was it not you who made heaven and earth?" These words cured the brother of his pride.

The craving to be ahead of others, more valued than others, to be able to keep others in a state of fear, the inability to admit mistakes or apologize - these are among the symptoms of pride. Because of pride, the way is opened for countless other sins: deceit, lies, theft, violence and all acts that destroy community with God and with those around us.

"We're capable of doing some rotten things," the Minnesota storyteller Garrison Keillor notes, "and not all of these things are the result of poor communication. Some are the result of rottenness. People do bad, horrible things. They lie and they cheat and they corrupt the government. They poison the world around us. And when they're caught they don't feel remorse - they just go into treatment. They had a nutritional problem or something. They explain what they did - they don't feel bad about it. There's no guilt. There's just psychology."

So eroded is our sense of sin that even in confession it often happens that we explain what we did rather than admit we did things that urgently need God's forgiveness. "When I recently happened to confess about 50 people in a typical Orthodox parish in Pennsylvania," Fr. Alexander Schmemmann wrote, "not one admitted to having committed any sin whatsoever!"

There are two vivid signs of a serious sin - the hope that it may never become known, and a gnawing sense of guilt. At least this is so before the conscience becomes completely numb as patterns of sin become the structure of one's life to the extent that hell, far from being a possible next-life experience, is where I find myself in this life.

It is a striking fact about our basic human architecture that we want certain actions to remain secret, not because of modesty but because there is an unarguable sense of having violated a law more basic than any

(continued on p. 26)

Having Our Own Way

Fr. George Morelli

Have you noticed that many people around you, including perhaps even a few of us reading this are greatly inclined to have people and events go "our own way." What underlies this attitude is that situations not going our way are interpreted and perceived as awful and terrible, basically a catastrophe. If things do not go the way I want them to go or people do not meet my demanding expectations I can react with anxiety, depression or feel I have the right to be angry. Unfortunately, making the title of the popular Frank Sinatra song, "My Way," the theme guiding our lives can lead to emotional and behavioral dysfunction, interpersonal conflict, at times, even lead to breaking of the law with legal consequences as well as to spiritual separation from God and man.

Psychologists tell us (Burns, 1980; Ellis, 1962; Morelli, 2006) that people and events are going to be the way they are. Situations and people's actions are not the way we want them to be. None of us were born with a 'certificate' or 'guarantee' that people's behaviors and life events will go our way. Having our own way of thinking is basically unrealistic. It is a self set of rules, created by ourselves that exist only in our own minds. It is not the way the world operates in reality. Yes, it is often even unfair.

Christians readily pray, and apply to themselves, the prayer of Christ when confronting the unfairness of the arrest, agony, passion and crucifixion He was about to encounter: "My Father, if it be possible, let this cup

pass from me; nevertheless, not as I will, but as thou wilt." (Mt 26:39) We can meditate on the words of God to Jonah (4:10) in the desert when a plant which provided needed shade withered and died: "And the Lord said, "You pity the plant, for which you did not labor, nor did you make it grow, which came into being in a night, and perished in a night." The Koran would counsel to leave all in the hands of God: "Think not that Allah doth not heed the deeds of those who do wrong. He but giveth them respite against a Day when the eyes will fixedly stare in horror" (Surah 14, Verse 42). The writer of the Book of Proverbs (9: 7-10) readily eschews following one's own way of thinking and foresees the consequence of such thinking: "He who corrects a scoffer gets himself abuse, and he who reproves a wicked man incurs injury. Do not reprove a scoffer, or he will hate you; reprove a wise man, and he will love you. Give instruction to a wise man, and he will be still wiser; teach a righteous man and he will increase in learning. The fear of the Lord is the beginning of wisdom, and the knowledge of the Holy One is insight."

Psychologically, we can challenge the irrational self-rules we have constructed by asking the question: "Is there any "law in the universe" that proves: My Way as being the general law of world operation? Spiritually, we may reflect on and apply the wisdom of the saintly Elder Paisios of the Holy Mountain (Ageloglou, 1998): "We should do whatever can be humanly achieved; the rest which is beyond our power, must be left in God's hands. God tolerates everybody. Therefore, we should also tolerate others. It is egotistical to believe you are able to correct other people."

September 11 and Reverence for Life...

(continued from the previous page)

law book - the "law written on our hearts" that St. Paul refers to in his letter to the Romans. It isn't simply that we fear punishment. It is that we don't want to be thought of by others as a person who commits such deeds. One of the main obstacles to confession is dismay that someone else will know what I want no one to know.

Self-justification or repentance

There are only two possible responses to sin: to justify it, or to admit a certain action was sinful and to repent. Between these two there is no middle ground.

Justification may be verbal but mainly it takes the form of repetition: I do again and again the same thing as a way of demonstrating to myself and others that it's not really a sin but rather something normal or human or necessary or even good. "After the first blush of sin comes indifference," wrote Henry David Thoreau in his essay "On the Duty of Civil Disobedience." There is an even sharper Jewish proverb: "Commit a sin twice and it will not seem a crime."

Repentance, on the other hand, is the recognition that I cannot live anymore as I have been living, because in living that way I wall myself apart from others and from God. Repentance is a change in direction. Repentance is the door of communion. It is also a sine qua non of forgiveness. In the words of Fr. Schmemmann, "There can be no absolution where there is no repentance."

One of the blessings that has come out of the tragedy of September 11 is that we are much less embarrassed speaking about God, more able to admit own capacity for evil, and find ourselves less reluctant to pray.

Life is not recognized as sacred unless we nourish a capacity to sense the sacred and understand that God exists. Our struggle to develop a deeper, more consistent reverence for life and to help others do likewise is essentially a religious pilgrimage and an evangelical task. Our life must have a missionary dimension. We must help our neighbor to see, and assist our neighbor in becoming less fearful. It takes so little to save a life - if only we would see and, from that seeing, respond.

Молитовно промовляючи: Вічна Пам'ять...

Світлої пам'яті ТЕТЯНА ДЗІВАК

Об'єднання Українських Православних Сестрицтв ділиться сумною вісткою, що 10-го червня 2009 р. відійшла у вічність св. п. Тетяна Дзівак, з дому Соловій, бувший довголітній член Головної Управи ОУПС у США.

Св. п. Тетяна Дзівак народилася 15-го листопада 1921 р. в м. Рівне, Волинь. Крім праці в Головній Управі ОУПС св. п. Тетяна виконувала обов'язки голови Сестрицтва Св. Ольги, катедра Св. Тройці, Нью-Йорк. Будучи чи членом Управи, чи головою Сестрицтва св. п. Тетяна не шкодувала ні часу, ні коштів, а працювала сумлінно для добра церкви та організації.

Після похоронних відправ, відслужених о. Юрієм Базилевським на цвинтарі в Бавнд Бруку, родина, приятелі та парафіяни вшанували св.п. Тетяну під час поминального обіду склавши пожертви на будівництво Музею ім. Патріярха Мстислава в сумі 1,736 дол.

Наталія Іщук-Пазуняк

АНАСТАСІЯ (ТУНЯ) ВОЛКОВ – ОНУФЕРКО З РОДУ БУРСАК

Народилась 22-го травня 1921 р. – померла 12-го червня 2009 р.

Анастасія прийшла на світ у селі Гощі в Рівенщині на Волині. Волинські села перебували перед Першою світовою війною у російській-царській займанщині, але ніколи не втрачали глибокої релігійності, своєрідної корінної національної свідомості. Селяни наші були нараз запальні, уміли своє рідне відстоювати. Недаром Олена Пчілка писала ще за царських часів про свою рідну Волинь:

*“Волинь незабутня,
країно славуня!
У пишній красі ти красуєш,
з давен твою бачу українську вдачу,
З давен мою душу чаруєш.”*

Молоденька, гарна на вроду дівчинка Анастасія в 12-ть років залишається сиротою, помирає її мама. Виростає при мачусі. Згодом помирає батько. Коли вже сиротою проживала в Рівному захопився нею, відомий згодом, письменник Віталій Волков, що походив з давнього дворянського роду. До шлюбу вів сироту Анастасію посажений батько за старим звичаєм. Ним був педагог-громадянин Роман Августинівич Іщук.

Під час великого екзодусу в 1944 році, перед поворотом советської влади, подружжя Волкових вирушило у незнану путь – на захід. Осівши вже згодом в Америці – Філадельфії, де подружжя Волкових влаштувало своє життя. Віталій працював, писав і видавав свої повісті і романи, а Анастасія (Туня, як її звали) була дуже доброю і працювитою господинею. Крім заробітньої праці вони побудували собі дім. Згодом його продали. Так повторювалось ще тричі, а в останньому залишилися жити і таким способом дійшли до повної заможности. Коли

чоловік її Віталій помер в 1973 р., вона далі працювала. Згодом, як вдова вийшла заміж за др.Теодозія Онуферка, діяльного в політичному і громадському житті. Він був любителем книжки і мав досить велику книгозбірню. Він заповів Анастасії передати її до Київського Університету ім. Т. Шевченка – відділ українознавства, в пам'ять його доньки, призначивши на це поважну суму грошей. Сам після важкої недуги помирає в 1998 р. Вона вірно доглядала його до останньої хвилини життя. Сумна, самотня та завзята Туня пакує і відсилає ту всю книгозбірню до Києва. Відшукує свою родину в Україні і Казакстані. Висилає їм пакунки та дає їм матеріальну допомогу. На цьому Туня не зупиняється. Її боліла доля її народу і церкви. Поїхавши в Україну вона відвідує під Києвом сиротинець – дає гроші на ремонт і устаткування. Будучи глибоко віруючою людиною вона вирішила підтримати рідну церкву в Україні і тут в Америці. Про це свідчать її княжі дари на культурні установи УПЦ в Бавнд-Бруку в сумі 40 тис. доларів, а також на розвиток своєї парафії – катедральної церкви св. Володимира в сумі 42 тис. доларів, де вона довгі роки співала в церковному хорі ім. Кошиця. Значну суму дала на Могиланську Академію і Каплицю при ній у Києві та на розбудову У.О.К. Центру в Філадельфії. Невідомі нам усі її добродійні дари. Це лише гарні приклади, які свідчать про те, що була це людина – меценат – великої душі і великого серця.

Відійшла сп. Анастасія (Туня) у Божу вічність у Києві, куди переїхала жити 4 роки тому. Поховали сп. Анастасію в селі Гощі 16-го червня 2009 р. поряд її батьків і сестри за християнським звичаєм.

*Нехай рідна волинська земля буде їй легкою.
Вічна їй пам'ять*

(Закінчення із ст. 7)

МОРАЛЬНІ ОБОВ'ЯЗКИ ВІРУЮЧИХ

живе в людині, а вона мучить й розпинає Його щораз, коли скоює гріх. Людина живе по-християнськи тільки заради Христа, Його ставлячи понад усе. Все інше, ким би або чим би воно не було, не відкидається, але в силу своєї несумірності з Христом, відходить в тінь. Тут не може бути жодної альтернативи між Христом і чимось ще, тому що сама наявність альтернативи уже означає зраду Христу. І слово "повинен" тут - це не якийсь зовнішній закон чи вимога, не наказ вищої інстанції, але внутрішня потреба, вимога серця і прохання совісті, що, як відомо, є голосом Божим. І цей заклик Бога жадає від людини вільної відповіді, вимагає свідомо відповідального життя.

Відповідальність же є згодою й добровільним прийняттям на себе певного обов'язку або боргу з любов'ю до того, хто до тебе звертається. І робити це з цілковитою самовіддачею іншому. Відповідальність виражається у тому, що людина прислухається до своєї совісті, тобто до Бога, голосом Якого є совість.

Людина - раб Божий, раб Церкви, і водночас вона - вільна у цьому рабстві. Це парадокс можливий тільки за умови цілковитої слухняності і служіння Богові в Церкві. Саме у цьому людина властиво й знаходить свою волю. Як сказав блаженний Августин: "Воля - це рабство Богові". Тому в Церкві немає й бути не може жодних прав, але лише одні обов'язки й борг. Право - це реальна можливість певного поведження, і як таке, воно властиве кожній людині. У своєму мирському значенні воно найчастіше розуміється як підстава і рішучість зробити так, як я хочу й вибираю, незважаючи ні на що. Таке право передбачає віру в те, що людина чогось варта, щось коштує, і тому може вибирати і вирішувати. Але в Церкві Христовій неможливе таке "право", тому що там не "я хочу", "я вибираю". Там є тільки "Бог хоче". Тому, коли людина все-таки робить як вона хоче, то тим самим вона ставить себе вище самого Бога, вище Церкви, а отже, виявляється поза спасінням у ній. Якщо в Церкві немає прав, то, зрозуміло, у Ній не може бути й нагород за гарну реалізацію цих прав. І тому в Церкві немає справедливості, як воздаяння кожному того, чого він заслуговує по праву. Тут є лише смиренність, як усвідомлення своєї незначності й недостойнства для того, щоб мати які-небудь права. Тут усе віддано Богові, Його всесвятій волі. З боку людини є лише покаяння, а з боку Бога - дарунок милосердя й любові.

У цьому одне із принципових розходжень між Православ'ям і західно-інославним світоглядом. "Православ'я та інослав'я протилежні між собою як себелюбність і життя заради Христа, як формально-правовий й життєво-моральний світогляд" (Архієпископ Сергій (Старгородський) Православне вчення про спасіння - М., 1991 р.).

У першому, Бог для людини є тільки засобом для досягнення комфорту й бла-

гополуччя. Спасіння тут розуміється всього лише як запобігання покаранню шляхом здійснення певних суто зовнішніх дій. Не дивно, що тут від людини зовсім не потрібно корінної зміни себе, не потрібно аскезы. У другому - вище благо для людини полягає у святості, джерелом якої є Сам Бог. Гріх тут є найбільше зло й лихо само по собі, а не тільки тому, що спричиняє покарання, тому що саме гріх відокремлює людину від Джерела всіляких благ - Самого Всесвятого Бога. Тому для того, щоб з'єднатися з Богом, необхідно звільнитися від гріха, як від першопричини відпадиння від Нього. А це вимагає активно-вільної участі людини у своєму спасінні, вчинення справ і докладання зусиль. Адже мимовільна святість неможлива, вона завжди здобувається в подвигу смиренної слухняності волі Божій.

Отже, наше спасіння цілком і повністю залежить від милості Божої, однак сама ця милість припускає її активне сприйняття людською волею. Спасіння як дар має бути сприйнятим і засвоєним людиною. Інакше людина перестане бути сама собою, тобто розумно-вільною істотою, і перетвориться в бездушну маріонетку. Тому православні не можуть погодитися з католиками, тому що для останніх справи людини - суть заслуги перед Христом, що рятують їх від покарання й приводять їх до блаженного життя в Царстві Небесному. Ми також не можемо погодитися із протестантами, тому що вони взагалі заперечують необхідність справ людини для свого спасіння. Вони вважають, що Христос уже все заслужив. Тому для них досить однієї віри розуму в цю єдину й абсолютну заслугу Христа.

Для Православ'я ж людські добрі справи - не суть заслуги. І навіть все земне життя Христа - не заслуга, але все це є вираження й дар любові. Христос прийшов і врятував нас не в силу своїх заслуг, але по любові Своєї до нас грішних. Так і християнин робить добро, виконує заповіді не для того, щоб заслужити собі похвалу і спасіння від Бога, але заради любові до Нього. Християнин творить добро, тому що не хоче заподіяти біль Христу, з Яким він нерозривно зв'язаний і у Якому він бажає й сподівається перебувати вічно. Саме тому він і бореться зі своїми гріхами, виховуючи в собі чесноти. Тому, якщо ми починаємо заперечувати необхідність добрих справ, то ми тим самим показуємо, що ми насправді не хочемо позбуватися від гріха в собі, звикаємося до нього, вважаючи його цілком нормальним. Тому у Православ'ї неприпустимо "качати права", тобто, незважаючи ні на що, наполягати на своєму, не можна навіть захищати "свої" права, тому що їх просто немає. Всі права є тільки в Бога, у нас же - тільки обов'язок стосовно Нього, а значить і до усіх.

Православний сам по собі не може нічого жадати від інших, але тільки від самого себе. Він не може зрозуміло повчати ближніх. Знаючи, по милості Божій, Христові заповіді, людина повинна смиренно виконувати їх у своєму житті, тим самим, здобуваючи благодать Святого Духа, завдяки якій увесь світ знаходить спасіння й обоження.

Нам пишуть...

СТИПЕНДИСТИ ОУПС

Подяка Об'єднанню Українських Православних
сестрицтв у США

УКРАЇНА

Комунальний заклад культури – Донецька обласна
універсальна наукова бібліотека ім. Н.К.Крупської

Донецька обласна універсальна наукова
бібліотека ім. Н.К.Крупської щиро дякує за поповнення
наших фондів виданням "Віра", жовтень-грудень 2008
(2 прим.).

Впевненні, що це видання зацікавить наших
читачів і буде корисним для них. На титульній сторінці
подарованого видання буде стояти штамп "Подаровано"
і дописано ким, щоб читачі знали, хто надав їм
можливість користуватися даним виданням.

З повагою, Директор бібліотеки Л.О. Новакова

Дорогі сестриці:

Щиро вдячний вам. Вдячний за те, що Ви є.
Вдячний за те, що Ви обрали саме наш університет.
Вдячний за те, що Ви стимулюєте нас до навчання.
Вдячний за те, що несете з собою частинку добра. Ця
грошова допомога стимулює нас задуматися над
одвічними питаннями: Добра, Зла, Любові, Ненависті,
Допомоги ближньому. Адже не кожна людина може
просто віддавати і нічого не просити. Ви просите щоб
ми добре займалися у навчанні. Таке можуть просити
батьки або люди, які дуже нас люблять.

Ви несете в наші серця ту частинку світу, яка
називається – Добро і Любов. Ви закладаєте ще одну
цеглину в нашу стіну, яку можна назвати одним словом
– Віра.

В мене є брат, він молодший за мене, але
йому доводиться важче ніж мені. Він втілює свої мрії,
пішов навчатися туди, куди хотів, але там не так дбають
про нього, як про нас тут. Тому я допомагаю йому, і
виходить, що Ви допомагаєте й йому.

Щиро вдячний Вам! Бажаю міцного здоров'я.
Незламної віри в добро. Допомагайте цьому світі стати
на той шлях, який приведе до добра.

З вдячністю,

Петрусенко В'ячеслав Віталійович

Дороге Об'єднання Сестрицтв!

Вибачте, що виношу подяку Вам з запізненням.

Сердечно Вам дякую за щедрий дар мені на
стипендію. На ці гроші я купив книжки, що мені потрібні
для навчання. Ще раз Вам дуже дякую.

З пошаною, Тарас Медяник

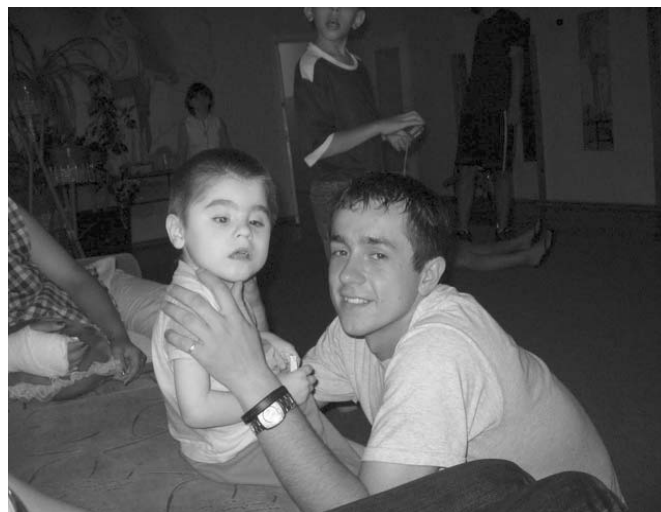
Temple University

Цей вірш ми хочем присвятити,
Всім знайомим і друзям,
Хто завжди був поруч з нами,
І в радості, і в тузі.

Хто вірив в нас,
І хто любив,
Хто поважав,
І хто стипендію платив.

Привіт ми шлем у США,
4 роки вони з нами,
Не забувають нас ніколи,
"сестри" наші з-за кордону.

Море щастя вам бажають,
Дві студентки із СП
Хава Іра і Марина...

Дороге Сестрицтво у Христі

Я дуже всім Вам дякую за Вашу турботу та за
фінансову допомогу, яку Ви передали для мене через
Преосвященішого Владику Даниїла. Ваша фінансова
домогома є дуже важливою для мене, вона дає мені
шанс поїхати з місійною групою до України, до будинків
із дітьми, які страждають від вибуху Чорнобиля.

Щиро дякую всім Вам за Вашу підтримку та
фінансову допомогу.

Божого благословення, щастя та здоров'я.

З молитвами,

семінарист Довган Василь

Нам пишуть...

Подяка

Вихованці дитячого будинку "Віночок"
та адміністрація закладу щиро вдячні
Вам, **пані Надіє**,
та всім членам об'єднання українських
православних сестрицтв у США
ім. св. княгині Ольги

за розуміння наших проблем та надання
допомоги в підготовці вихованців нашого
закладу до нового навчального року, а саме
забезпеченні дітей одягом, канцтоварами.
Ваша підтримка виявилася для нас вчасною
і бажаною.

Тим самим Ви вносите посильний
вклад у виховання дітей-сиріт, що є справою
честі кожної благородної людини, яка
вболіває за долю майбутнього України.
Спасибі Вам, що Ви стали справжніми
благодійниками дітям, що позбавлені
материнської ласки, батьківського тепла і
домівки.

Хай Бог оберігає Вас від життєвих
негараздів, допомагає у всіх ваших
починаннях, хай додасть Вам сил і наснаги
ще на багато років.

З повагою і вдячністю дитячий та
педагогічний колективи дитячого будинку
"Віночок".

Шановна пані Надіє!

Звертається до Вас адміністрація та дитячий і
дорослий колективи Яготинського районного дитячого
будинку "Віночок", будинку для дітей-сиріт та дітей без
батьківської опіки. Через наших знайомих ми дізналися
про Вашу організацію і її благодійницьку діяльність і, як
нам не прикро, але хочемо звернутися до Вас з
проханням про благодійну допомогу.

Наш заклад на сьогодні нараховує 27 дітей
різного віку від трьох до вісімнадцяти. Фінансується
будинок з районного бюджету, який є дотаційним. В
час економічної кризи фінансування закладу стало
взагалі обмеженим і функціонування будинку в
постійному заданому режимі стало неможливим.
Оскільки такі статті як забезпечення медикаментами,
канцтоварами, товарами для підтримання приміщення
і дітей в чистоті, згідно з санітарно-гігієнічними вимогами
(мило, туалетний папір, зубні щітки, пасти і т. д. і т. п.)
не фінансуються.

Тому насамперед щиро вдячні Вам за
допомогу, яку ми отримали від Вас в особі
наших друзів і земляків, сім'ї Пустовітів

Саші і Тамари, які уже придбали нам частину необхідних
товарів. Хай допоможе Вам і Вашим сім'ям Бог, хай
зроблене Вами добро повернеться до Вас сторицею.

Протягом цього року також не виділяються
державою кошти на придбання одягу і взуття для дітей,
що ставить під загрозу здоров'я дітей, а тому просимо
Вас, пані Надіє, та Ваших колег по організації розглянути
наше прохання і, по можливості, допомогти нам в
забезпеченні наших вихованців одягом і взуттям.

Щиро сподіваємось, що в Вашому обличчі ми
знайдемо справжніх друзів і благодійників.

З вдячністю і найкращими побажаннями до
Вас з мальовничої, солов'їної України

Дитячий та дорослий колективи Яготинського
дитячого будинку "Віночок"

Віра

30

Donations - Пожертви

Donations 05/05/2009 - 08/20/2009

Donations to the Museum in So. Bound Brook, NJ

14,000.00	N.M. Mirchuk.
1,000.00	S. Hawras on the 25-th anniversary of the death of his beloved father Oleksij Hawras.
100.00	Maria Mnishenko in memory of Ivan Mnishenko on the second anniversary of his passing.
50.00	V. Kuzmycz in memory of V. Doroshenko, T. Matijowska in memory of Oleksij Shevchenko, Dmytro Olijnyk.
25.00	M. Kyrysiuk in memory of Oleksij Shevchenko, A. Juzeniw.
20.00	H. Kulak in memory of Oleksij Shevchenko.

Donations to the Charity Fund

2,000.00	The Maria Gonzales Trust Fund.
1,000.00	Wasyl & Teodora Szeremeta
500.00	Rev. A. Limonchenko.
250.00	V. Limonchenko.
100.00	L. Wasynczuk.
50.00	L. Kowalchuk in memory of Anastazi-Wolkow Onufrynko.

Donations to the Museum in So. Bound Brook, NJ in memory of Tatiana Dziwak

250.00	K. Kuzmycz.
200.00	V. Kuzmycz.
100.00	N.M. Mirchuk, L. Sydorak-Zinycz, O.G. Krywolap, M.E. Sydorak, A. Boretsky.
50.00	T. Sydarak, N. Ilnytzky, A.G. Cherney, Rev. G. Bazylevsky, Alla Cherney, L. Denysenko, Nina Ilnytzkyj, Tamara Sydoriak, Kateryna & Serhij Illuk, S.G. Stepaniuk, Zina Illuk.
30.00	V. Korsun.
25.00	L. Shevchenko.
20.00	B.V. Korsun, K. Koral, A. Dickey, K. Hucul, W. Lovito, O. Mazur, O.C. Pywowar, Zoja Illuk.
10.00	T. Matijowska.
5.00	L. Koval.
4.00	Lanie.
2.00	N. Bashlet.

Donations to the "Vira" Press Fund

30.00	H. Hrushetsky.
5.00	A. Juzeniw.

Donations to Scholarship Fund

1,000.00	Wasyl & Teodora Szeremeta
----------	---------------------------

Український осінній фестиваль

1 листопада 2009 року

Савт Бавнд Брук, Н. Дж.

Ukrainian Fall Festival - November 1, 2009
South Bound Brook, NJ

Читайте наш журнал "BIPA-FAITH" на інтернетній сторінці УПЦ в США
за адресою www.uocofusa.org

Read our magazine "BIPA-FAITH" on the web page of the UOC of the USA
at www.uocofusa.org